

הבינלאומי

תמצית דוחות כספיים
ליום 30 ביוני 2024

למפקדים

תוכן העניינים

4	דוח הדירקטוריון וההנהלה
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
14	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
36	סקירת הסיכונים
58	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
59	בקורות ונהלים
60	הצהרת המנכ"ל
61	הצהרת החשבונאי הראשי
62	דוחות כספיים
145	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח
146	ממשל תאגידי
149	פרטים נוספים
159	נספח

דוח הדירקטוריון וההנהלה

6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
6	תיאור פעילות קבוצת הבנק
6	עדכון דירוג הבנק על ידי חברות הדירוג
7	מידע צופה פני עתיד
8	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
9	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
10	השפעת מלחמת "חרבות ברזל"
12	יעדים ואסטרטגיה
14	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
14	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
17	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
21	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
30	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
35	חברות מוחזקות עיקריות
36	סקירת הסיכונים
36	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
38	סיכון אשראי
53	סיכון שוק
56	סיכון נזילות
57	סיכונים אחרים
58	מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים
59	בקורות ונהלים

רשימת לוחות

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	8
2	פרטים לגבי הטבות במסגרת ההתמודדות עם המלחמה	11
3	התפתחות ההכנסות מרבית, נטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	16
4	תמצית דוח רווח והפסד	17
5	הרכב הרווח המימוני, נטו	18
6	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	18
7	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	19
8	התפלגות ההכנסות מעמלות	19
9	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	20
10	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	21
11	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	21
12	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	21
13	אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	22
14	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	22
15	החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצת הבנק	23
16	הרכב תיק ניירות הערך	23
17	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	23
18	פירוט המקורות לציטוים המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	24
19	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח לפי מדינות/יבשות	24
20	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	24
21	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	25
22	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	25
23	הון והלימות ההון	27
24	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית	28
25	פרטים בדבר דיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2022	29
26	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	30
27	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	30
28	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	31
29	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	33
30	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	38
31	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	41
32	חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים	44
33	חשיפות עיקריות למדינות זרות	45
34	היקף ההלוואות לדיור	46
35	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק לפי מגזרי הצמדה	47
36	התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל	48
37	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	52
38	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים	53
39	תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה	55
40	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	55
41	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	55
42	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	55
43	יחס כיסוי הנדילות	56
44	יחס מימון יציב נטו	56
45	יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקדים הגדולות	57

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 ביוני 2024

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 15 באוגוסט 2024, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן ביחד - "קבוצת הבנק"), ליום 30 ביוני 2024.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק ממשיכה לשים דגש על חדשנות וטכנולוגיה, תוך הבנה, שעולם הבנקאות המודרנית מושתת על שילוב של בנקאות מתקדמת המותאמת לצרכי הלקוח, עם יכולת דיגיטלית מובילה.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, מטבע חוץ, סחר בינלאומי, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונזילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות לגופים מוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), לרבות תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון.
- החטיבה הבנקאית המספקת באמצעות הסניפים שירותי בנקאות למגזר משקי הבית, הבנקאות הפרטית ולעסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית וסניפי אוצר החייל, המתמחים במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הביטחון. בנוסף, במסגרת מערך פאג"י, פועלים סניפים המתמחים במגזר הדתי והחרדי.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח עם הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני ומרכזי ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים. בנוסף לבנק, כוללת הקבוצה גם את בנק מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

עדכון דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

ביום 6 במאי 2024, אישררה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג ilAAANegative ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilAA, בדומה לדירוג ארבעת הבנקים הגדולים האחרים בישראל.

ביום 6 באוגוסט 2024, אישררה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג פקדונות הבנק במט"ח ובמטבע מקומי לטווח ארוך, ברמה של A3 ואופק שלילי.

ביום 12 באוגוסט 2024, אישררה חברת "מידרוג" את הערכת האיתנות הפיננסית של הבנק בדירוג aa2.il, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג P-1.il, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג Aaa.il אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג Aa3.il(hyb) אופק יציב.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאוגרפי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות. לעניין זה, ראה גם ההסתייגות בפרק השפעת מלחמת "חרבות ברזל" להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק סקירת הסיכונים להלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

יחסים פיננסיים עיקריים			לשנת שנת־ימה ביום 31 בדצמבר	לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני	
			2023	2023	2024
					באחוזים
מדדי ביצוע עיקריים					
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾			19.7	22.6	19.2
תשואת הרווח הנקי לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾			1.06	1.22	1.05
יחס הון עצמי רובד 1			11.35	10.64	11.34
יחס המינוף			5.26	5.20	5.20
יחס כיסוי הנזילות			156	134	172
יחס מימון יציב נטו			146	134	149
יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾			3.2	3.4	2.9
יחס הכנסות רבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾			2.4	2.6	2.1
יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾			0.7	0.8	0.6
יחס יעילות			43.5	42.6	45.4
מדדי איכות אשראי עיקריים					
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור			1.36	1.12	1.32
שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי ⁽²⁾ מיתרת האשראי לציבור			1.50	1.23	1.44
שיעור חובות לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			0.60	0.49	0.59
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור לא צובר			234.5	237.9	230.4
שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾			0.03	-	(0.08)
שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾			0.42	0.29	(0.12)
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
			לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		
			2023	2024	
			במיליוני ש"ח		
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק			1,218	1,178	
הכנסות רבית, נטו			2,593	2,336	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			171	(73)	
הכנסות שאינן מרבית			842	884	
מזה: עמלות			756	727	
הוצאות תפעוליות ואחרות			1,464	1,463	
מזה: משכורות והוצאות נלוות			915	872	
רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)			12.14	11.74	
נתונים עיקריים מהמאזן					
			31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2023	30 ביוני 2024
			במיליוני ש"ח		
סך כל הנכסים			221,593	208,130	232,809
מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים			68,866	58,553	77,663
ניירות ערך			26,985	22,963	27,237
אשראי לציבור, נטו			117,622	118,686	120,436
סך כל ההתחייבויות			208,947	196,313	219,604
מזה: פקדונות הציבור			191,125	179,013	204,069
פקדונות מבנקים			4,314	4,145	2,735
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים			4,767	4,713	4,689
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק			12,071	11,292	12,615
נתונים נוספים					
			31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2023	30 ביוני 2024
מחיר מניה (באגורות)			14,990	14,420	14,410
דיבידנד למניה (באגורות)			795	486	495

(1) מחושב על בסיס שנתי.

(2) לרבות הפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים); סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית; סיכוני נזילות; סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע; סיכון ציות ואיסור הלבנת הון; סיכון אסטרטגיה; סיכון מוניטין; סיכון משפטי; סיכון חקיקה ורגולציה וסיכון מודל.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

מידע נוסף מפורט בדוחות הכספיים לשנת 2023.

סיכונים מובילים ומתפתחים

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות העסקית של הבנק וכוללים גם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה המשפיעות על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, ביטחונית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

הסיכונים המובילים והמתפתחים העיקריים הינם סיכון מאקרו כלכלי, סיכון אסטרטגי/מודל עסקי, סיכון רגולטורי, סיכונים סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות וסיכונים סביבה ואקלים. לפירוש נוסף אודות הסיכונים המובילים והמתפתחים, ראה בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מאקרו כלכלי

התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר מהמצב הכלכלי בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינוי רבית, מטבע, אינפלציה ועוד) המושפעים גם מהתנאים הפוליטיים והביטחוניים, עלולה להביא לפגיעה בהכנסות קבוצת הבנק, לגידול בהיקף החובות הבעייתיים ולהשפעה לרעה על תוצאות הקבוצה.

רמת סיכון מאקרו כלכלי ממשיכה להיות גבוהה, על רקע רמת האינפלציה ושיעור הרבית הגבוה.

התמשכות המלחמה מכבידה על פעילות המשק ובין היתר, גורמת לשיבושים בענפים משמעותיים, כגון הנדל"ן, בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל, משפיעה לרעה על מצב הלווים במשק, וכן באה לידי ביטוי בהגדלת הוצאות הממשלה והעמקת הגרעון הממשלתי. ככל שתימשך, עלולה המלחמה לגרום לעלייה בשיעור האבטלה, ירידה מסוימת ברמת החיים בישראל ושינויים בהרגלי הצריכה העשויים לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי, תנודתיות בשוק ההון ובשערי החליפין ועוד.

בנוסף, קיימת אי ודאות בשווקים הפיננסיים בגין השפעותיה האפשריות של המלחמה, והשפעת הפחתת דירוג אשראי נוספת של מדינת ישראל. בחודש אפריל, חברת הדירוג הבינלאומית S&P פרסמה אף היא עדכון דרוג ותחזית למדינת ישראל והחליטה להוריד את דרוג האשראי של ישראל מרמה של AA- לרמה של A+. בנוסף לכך, הותירה S&P את אופק הדרוג על "שלילי", מצב שעלול להצביע על הורדת דירוג נוספת בהמשך השנה. במהלך חודש מאי, עדכנה Moody's את דיווחה על ישראל. במסגרת זו, אישרה Moody's את הדירוג הקיים ברמה של A2, עם תחזית שלילית, בהמשך להורדת הדירוג שבוצעה על ידה, על רקע המלחמה, בחודש פברואר 2024. ביום 12 באוגוסט 2024, הודיעה חברת הדירוג הבינלאומית Fitch כי היא מורידה את דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של A ומעמידה את אופק הדרוג על "שלילי".

לפרטים נוספים ראה פרק ההתפתחויות כלכליות עיקריות, להלן.

ההתפתחויות כאמור, משפיעות על סביבת הסיכון ועלולות לגרום לעלייה ברמת הסיכונים השונים, כגון, נזילות, אשראי, שוק, הלבנת הון, סייבר, המשכיות עסקית ועוד.

הבנק עוקב באופן הדוק אחר ההתפתחויות, מצב המאקרו וההשפעות על הבנק. בין היתר, נבחנות ההשפעות של התנודתיות בשווקים וההשפעות על הנוסטרו והנזילות, פעילות חדרי עסקאות, תחומי סייבר, ציות, הלבנת הון ומימון טרור ועוד. בנוסף, מתקיימים דיונים לעדכון שוטף על השפעות המצב על הבנק ולקוחותיו, לרבות מתן הנחיות שונות לגורמים השונים בבנק וביצוע תרחישים ותרחישי קיצון.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים (כמפורט בהמשך), והן בהקלות נוספות שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

על רקע המלחמה, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה), במסגרתה ניתנו הקלות שונות שגיבש הפיקוח על הבנקים, על מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב. לפרטים בעניין הוראה זו והוראות רגולטוריות נוספות, ראה חקיקה ויוזמות רגולטוריות, לפרק ממשיך תאגיד. בנוסף, ביום 15 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה סיוע רוחבי ללקוחות, שגובש בשיתוף המערכת הבנקאית (להלן - "המתווה הבסיסי"), הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות "המעגל הראשון" (המתגוררים ופועלים בטווח של 30 ק"מ מרצועת עזה, אזרחים שפוננו מבתים על ידי גורם רשמי, מגויסי מילואים בצו 8 ובעלי קרבה ראשונה לחללי המלחמה, לחטופים או לנעדרים). המתווה הבסיסי קבע כי, לקוחות אלה יוכלו לבקשתם לדחות תשלומים בגין משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי, לשלושה חודשים, ללא חיוב ברבית בגין הדחייה, הכל בסכומים ובתנאים מסוימים. כמו כן, לקוחות "המעגל הראשון" שהם משקי בית, למעט אוכלוסיית משרתי המילואים ומגויסי צו 8, לא יחוייבו ברבית על יתרות חובה בעו"ש, עד לסכום של 10,000 ש"ח, במשך שלושה חודשים, בתנאי שערב פרסום המתווה הבסיסי עמד חשבונם ביתרת חובה.

בנוסף, יינתן ללקוחות "המעגל הראשון", שהם יחיד ועסק קטן, פטור מעמלות מסוימות לתקופה של שלושה חודשים. לשאר הלקוחות, המתווה הבסיסי אפשר לדחות תשלומים בגין משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי, למשך 3 חודשים, ללא עמלות, בסכומים ובתנאים מסוימים, כאשר עלות הדחייה תחושב בהתאם לשיעור הרבית ההסכמית. המתווה הציג את תנאי המינימום וכל בנק היה רשאי להרחיב את המתווה האמור, לטובת לקוחותיו ולבקשתם.

ביום 8 בנובמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הרחבת לקוחות "המעגל הראשון" במתווה, על ידי הכללת האוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ, או בעלי עסק ביישובי הצפון, אשר פונו על ידי גורם רשמי, נכון לתאריך 7 בנובמבר 2023, והמתגוררים באחד מהישובים המופיעים ברשימות המפורסמות באתר בנק ישראל.

ביום 17 בדצמבר 2023, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה הבסיסי בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 בינואר 2024. כמו כן, הוסיף ל"מעגל הראשון" את אוכלוסיית משתתפי מסיבת "נובה" ברעים ואת חשבוניותיהם של חטופים, נעדרים ואחיהם. המתווה המוארך מאפשר ללקוחות שטרם ביצעו דחייה, לבקש דחייה של שלושה חודשים וללקוחות שכבר ביצעו דחייה, לבקש דחייה של שלושה חודשים נוספים (בהתאם לסכומים ולתנאים שפורטו במתווה הראשון). ביחס לקבוצת "המעגל הראשון", נוספה הטבה של מתן פטור מחיוב ברבית על יתרת חובה, עד לסכום של 30 אלף ש"ח, לעסקים עם מחזור פעילות של עד 5 מיליון ש"ח.

ביום 4 במרץ 2024, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 באפריל 2024. כמו כן, אוכלוסיית "המעגל הראשון" הורחבה כך שתכלול גם תושבי ישובים שהתקבלה החלטת ממשלה לפנותם אך טרם פונו בפועל, נפגעי מסיבת "פסידיאק" ומפגש ההיערכות לפסטיבל "מידברן" וחילי מילואים שאושפזו בבית חולים, לתקופה של שבעה ימים לפחות בשל פציעה שנגרמה בלחימה. תנאי המתווה הורחבו כך שחילי מילואים יהיו פטורים מחיוב ברבית על יתרות חובה בעו"ש, עד לסכום של 10,000 ש"ח, למשך שלושה חודשים (בתנאי שערב פרסום ההרחבה, עמד חשבונם ביתרת חובה). סיווג חילי המילואים לצורך מתן ההטבות, ייעשה באופן יזום על ידי הבנק, ללא צורך באסמכתא.

ביום 23 ביוני 2024, הודיע בנק ישראל על הארכת המתווה בשלושה חודשים נוספים, החל מיום 1 ביולי 2024. התקופה להגשת בקשות לדחיית הלוואות הוארכה לתקופה כאמור, ונקבע כי תקופת הדחייה המצטברת המקסימלית במסגרת המתווה תהיה 9 חודשים (כאשר בקשות לתקופה ארוכה יותר תיבחנה לגופן). כמו כן, הוארך הפטור ללקוחות "המעגל הראשון" ממרבית העמלות המשמשות לניהול השוטף של חשבון העו"ש ומרבית על יתרות חובה בחשבון עו"ש של משקי בית עד לסכום של 10,000 ש"ח, בתנאי שערב פרסום ההודעה על הארכת המתווה עמד חשבונם ביתרת חובה.

בנוסף, הורחב הפטור מרבית על יתרת חובה בחשבון עו"ש עסקי לבעלי עסקים שהינם לקוחות "המעגל הראשון" והוא יינתן לכל עסק עם מחזור פעילות שנתי של עד 10 מיליון ש"ח, בתנאי שערב פרסום ההודעה על הארכת המתווה עמד החשבון ביתרת חובה. יציין, כי בהתאם להארכה זו, סיווג חילי המילואים ייעשה באופן יזום על ידי הבנק. ובמידת הצורך בהתאם לאסמכתא שתומצא על ידי הלקוח.

הבנק מיישם את המתווה ואת כל הנחיות בנק ישראל, בעניין ההיערכות למתן שירותים בנקאיים בתקופת המלחמה, תוך שמירה על עיקרון ההוגנות כלפי הלקוחות וממשיך לנטר את מצב הלוואות.

בנוסף למתווה הבסיסי כאמור, הבנק נקט שורה של צעדים נוספים על מנת לסייע ללקוחותיו. ללקוחות בעוטף עזה (בטווח של עד 7 ק"מ מהגבול) ניתנו הטבות ובכללן, פטור משלושה תשלומי משכנתא ללקוחות בעלי נכס משועבד, שנמצא בעוטף ומתן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא רבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. כמו כן, ניתנו הטבות במשכנתאות לאנשי קבע בדומה למתווה הבסיסי כאמור; הוקמו שתי קרנות ייעודיות, האחת למשרתי קבע והשנייה למשרתי המילואים, על סך 100 מיליון ש"ח כל אחת, למתן הלוואות ללא רבית, לתקופה של שנה.

בשלב זה, אומדן סך ההטבות, עשוי להגיע עד לכ-204 מיליון ש"ח בהנחה של ניצול מלא. עלויות אלו, ייזקפו לרווח והפסד, במקביל למימושן בפועל על ידי הלקוחות. סך כל ההטבות שנזקפו לרווח והפסד ברבעון הרביעי של שנת 2023 ובמחצית הראשונה של השנה הסתכמו בכ-73 מיליון ש"ח. למידע נוסף בדבר דחיית תשלומי הלוואות, ראה פרק סקירת הסיכונים, סיכון אשראי, להלן.

להלן פרטים לגבי הטבות במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (במיליוני ש"ח)

א. הטבות שהבנק העניק במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

שנת 2023	לששת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2024		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2024								
	סך הכל	סך הכל	דיור	אנשים פרטיים אחר	עסקים קטנים ועצירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	אחר			
1	1	3	1	3	1	-	-	-	12	5	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
5	-	7	2	7	2	-	-	-	16	9	-
3	-	-	-	-	-	-	-	-	9	8	8
35	1	10	3	10	3	-	-	-	38	22	8
90	27	74	14	74	14	-	-	-	115*	115*	-
2	27	74	14	74	14	-	-	-	115*	115*	-

* לא כולל את השפעת הארכת המתווה מיום 1 ביולי 2024.

ב. מידע נוסף על פעילויות לטובת לווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2024								לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023
דיור	אנשים פרטיים - אחר	עסקים קטנים ועזרים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
1.ב.א. סך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח ⁽¹⁾								
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה באור 12) ⁽²⁾								
8	2	2	-	-	12	30	56	
575	38	68	-	-	681	1,568	5,082	
583	40	70	-	-	693	1,598	5,138	
סך הכל אשראי								

30 ביוני 2024		31 במרס 2024				31 בדצמבר 2023	
דיוור	אנשים פרטיים - אחר	עסקנים ועזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
ב.1.ב. תירת האשראי שעבר שינוי בתנאים, ליום הדיווח							
17	2	7	6	-	32	25	52
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה באור 12) ⁽²⁾							
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים: אשראי בדחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה ⁽³⁾							
762	52	99	-	-	913	1,617	4,707
31	3	9	-	-	43	65	185
8	3	3	-	-	7	5	3
טכום התשלומים שנדחו ⁽³⁾							
230	-	-	-	-	230	236	233
דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים ⁽³⁾							
אשראי עם שינוי אחר בתנאים							
1,009	54	106	6	-	1,175	1,878	4,992
סך הכל אשראי							

מידע נוסף על שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים

762	52	99	-	-	943	1,617	4,707	יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה
5	1	2	-	-	8	18	34	מזה: אשראי בעייתי
20	-	-	-	-	20	23	28	מזה: אשראי לא בעייתי, בפיגור של 30 ימים או יותר
2,570	278	821	130	108	3,907	3,331	31	יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה
29	11	25	-	-	65	42	-	מזה: חובות שכשלו לאחר שעברו שינוי בתנאים

30 ביוני 2024		31 במרס 2024	31 בדצמבר 2023				
דיוור	אנשים פרטיים - אחר	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
2. יתרת הלוואות שניתנו ללא רבית או ברבית מופחתת, ליום הדיווח							
-	38	1	-	-	39	44	33
-	0%	0%	-	-	0%	0%	0%
-					6.1%	6.1%	6.3%
3. הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה, ליום הדיווח							
-	-	165	84	48	297	193	-
-	-	7.6%	7.3%	7.0%	7.4%	7.4%	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
4. יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה), ליום הדיווח							
-	194	-	-	-	194	206	107
-	6.0%	-	-	-	6.0%	6.0%	6.0%

- (1) אשראי שעבר שינוי תנאים במהלך תקופת הדיווח כולל גם אשראי שבו ניתנה דחייה חוזרת בתשלומים במהלך תקופת הדיווח.
- (2) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31.12.2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- (3) לרבות דחיית תשלומים ללא רבית בתקופת הדחייה. במקרה שניתנה לחוב דחיה חוזרת בתשלומים, מוצג משך הדחייה המצטבר. דחיית התשלומים אינה כוללת דחייה שבה נוצלה זכאות, לה הלווה זכאי לפי כל דין.
- (4) שיעור ממוצע של רבית הפריים מתחילת המלחמה ועד למועד הדיווח.

ג. תשלום מיוחד למדינה לאור המלחמה

להתייחסות להוצאות שנרשמו בסעיף מסים על ההכנסה בגין חוק "תשלום מיוחד לשם השגת יעדי תקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל)", התשפ"ד-2024, ראה באור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב שוטף בכל הנושאים והסיכונים הנובעים מהמלחמה, השלכותיה והשפעותיה הפיננסיות על הבנק ולקוחותיו. לפרטים נוספים, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

עם פרוץ המלחמה נרתם הבנק על מנת לסייע במאמץ המלחמתי, הגדיל את תקציב התרומות באופן משמעותי, בהיקף של מיליוני שקלים, וכינס פורום ייעודי, לגיבוש מתווה, על פיו פועל הבנק לסיוע באמצעות התרומות לתמיכה בתושבי העוטף ובלוחמים בשטח. במסגרת זו, העמיד הבנק תקציב ותמיכה משמעותיים לליווי קיבוץ ניר עוז בתהליך השיקום וזאת לצד תרומות משמעותיות נוספות לכוחות הביטחון, ליישובים נוספים בעוטף, לתושבי העוטף, לבתי חולים ועוד. בכלל זה, במסגרת הסכם מול הסוכנות היהודית ובשיתוף איגוד הבנקים, הבנק העביר תרומה ייעודית בהיקף של כ-8 מיליון ש"ח לקרן לטובת משרתי המילואים. במקביל, עובדי הבנק לוקחים חלק פעיל במגוון התנדבויות בנושאים שונים התומכים במאמץ המלחמתי. לפרטים נוספים ראה מעורבות ותרומה לקהילה, לפרק מממשל תאגידי.

לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המלחמה על הבנק ולקוחותיו וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך המלחמה, היקפה, התפשטותה לזירות נוספות ככל שתהיה, וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שיינקטו על ידי הממשלה, בנק ישראל ורגולטורים נוספים.

יעדים ואסטרטגיה

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון. התכנית האסטרטגית לשנים 2023-2025 אושרה על ידי הדירקטוריון בדצמבר 2022. במסגרת האסטרטגיה שגובשה, גובשה גם אסטרטגיית דיגיטל חדשה. אחת לחצי שנה מתבצע תיקוף לתכנית האסטרטגית במסגרתו מתבצעת סקירה של סביבת הפעילות ונבחנות ההשלכות על אסטרטגיית הבנק. במידת הצורך מתבצע עדכון למהלכים או יעדים אסטרטגיים.

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

הדירקטוריון וועדותיו מפקחים על עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך

הסניפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל לחיזוק מעמדו בקרב לקוחותיו ומכוון להענקת שירותים בנקאיים מעודכנים ומותאמים לצרכיהם, ביעילות, במקצועיות ובביטחון, תוך התאמה לסביבת הבנקאות המשתנה, שמירה על רמת סיכון מידתית, לצד מיקסוס הערך לבעלי עניין.

בתכנית האסטרטגית נקבעו מיקודים עסקיים, שמטרתם להציע את הבנק קדימה בסביבת התחרות ותחת תנאי אי ודאות. לתכנית יעדי על במונחי תשואה על ההון ויחס יעילות. במקביל לניהול סיכונים מושכל, הבנק שם דגש בתכנית לנושאים הבאים:

- צמיחה בסגמנטים בהם הבנק מתמחה, תוך מתן ערך מוסף ללקוחותיו וזאת בהתאם לצרכיו של כל לקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי.

- שמירה על מובילותו בשוק ההון ובתחום הבנקאות הפרטית, לצד המשך פיתוח כלים ואמצעים חדשניים בתחום.

- צמיחה בפעילות מול המגזר העסקי תוך חיזוק הקשר עם הלקוחות.

- פעילות למיצוי הפוטנציאל בתחום המשכנתאות.

- מיקודן של החברה הבת מסד והמומגים יובנק, פאג"י ואוצר החייל, בנישות הפעילות הייחודיות להם.

- התאמת מודל ההפעלה לעולם הבנקאות העתידי, לצד התאמת מודל השירות וניהול הלקוח.

- הובלת מהלכי התייעלות וחיסכון בהוצאות תוך שיפור תהליכים, העברת פעילות תפעולית למערך אחורי, המשך התייעלות ברשת הסינוף ובמטה והמשך הסטה לערוצי הבנקאות הדיגיטלית.

- חתירה לצמיחה וחשיפה לתחומים חדשים באמצעות שיתופי פעולה.

תהליכים אסטרטגיים נוספים שבוצעו בבנק בשנים האחרונות וממשיכים לקבל ביטוי גם באסטרטגיה שגובשה, כוללים את אסטרטגיית תשתיות המחשוב, אסטרטגיית דאטה, הממנפת את המידע הרב בארגון ליצירת ערך עסקי משמעותי לבנק וללקוחותיו ואסטרטגיה לתחום הסינוף, אשר מטרתה להתאים את מערך הסינוף לעולם הבנקאות המשתנה.

היבטי סביבה, חברה וממשל עיקריים (ESG)

הבנק רואה חשיבות מרובה בקידום היבטי סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) בפעילותו העסקית ומשקיע בכך משאבים רלוונטיים, בהתאם לאסטרטגיה העסקית שלו. בכלל זה, הבנק נותן חשיבות להתמודדות מול משבר האקלים והסיכונים הפיננסיים הנגזרים ממנו והוא פועל לניטור הסיכונים וניהולם תוך בחינה של ההשפעה על פעילותו העסקית השוטפת וזאת לצד בחינת פעילות הבנק באופן שוטף ביחס להיבטים סביבתיים, חברתיים ואחרים הנוגעים לממשל תאגידי.

הבנק פועל לפי אסטרטגיית ESG ארגונית כוללת, במסגרתה נקבעו מדיניות ויעדים רב שנתיים, תוך התמקדות במספר תחומים מרכזיים כמפורט להלן.

- שילוב היבטי ESG בתחום שוק ההון - במסגרת מובילותו בשוק ההון, הבנק משלב שיקולי ESG ביעוץ ההשקעות ומגיש מידע בנושא ללקוחותיו, באמצעות יועצי ההשקעות הבנקאיים ומערכות המסחר. במסגרת זו, הבנק מגיש מידע בנושא ESG של ניירות ערך שונים באמצעות מערכות המסחר והאפליקציה ומשלב דירוגי ESG במתודולוגיות האנליזה של הבנק לניירות ערך. במקביל, הבנק השלים מערך הדרכות בנושא ליועצי ההשקעות הבנקאיים, במטרה לסייע להם לשלב את תחום ה-ESG בתהליכי הייעוץ, בהתאם לצרכי הלקוחות והנחיותיהם.

- ניהול סיכונים סביבה ואקלים באשראי העסקי - הבנק בוחן באופן קבוע את תהליכי ניהול סיכונים סביבה ואקלים בעסקאות אשראי מהותיות ומקפיד בעת קבלת החלטות מתן אשראי, להתחשב בהיבטי סיכונים סביבה ואקלים, ככל שהנושא רלוונטי לעסקה. על רקע ההתפתחויות המשמעותיות של השנים האחרונות בפרקטיקות לניהול סיכונים סביבה ואקלים, לרבות הוראות הפיקוח על הבנקים, בעניין עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים, הבנק מבצע בחינה של תהליכי הערכה וניהול סיכונים סביבה ואקלים, תוך התאמתם, ככל שניתן, לפרקטיקות המקובלות בעולם. במסגרת זו, הבנק ממפה את החשיפות הקיימות בתחום זה, בוחן את השפעותיהן על פעילותו, פועל להתאים את תיאבון הסיכון שלו וקובע יעדים ומגבלות.

- קידום הבנה פיננסית בקרב לקוחות הבנק, בדגש על שוק ההון - הבנק שוקד על קידום הבנה פיננסית של לקוחותיו השונים, באמצעים דיגיטליים, כגון קורסים וסרטונים, לצד קיום פאנלים מקצועיים וכנסים פורנוטליים. התכנים הדיגיטליים מפורסמים ללקוחות באתר האינטרנט של הבנק, במטרה להרחיב את היקפי החשיפה לתכנים הללו, להעצים את הידע הפיננסי של הלקוחות ולסייע להם לקבל החלטות פיננסיות מושכלות יותר. חלק מהתכנים מותאמים לצרכים ייחודיים של לקוחות מסקטורים ספציפיים, כגון עסקים קטנים ועצמאים או לקוחות בגיל פרישה. מעבר לערך החברתי הרב במהלך זה, הבנק מכיר בחשיבות של הידע הפיננסי של לקוחותיו, גם כחלק מכלי ניהול הסיכונים שלו.

- קידום גיוון בתעסוקה - כארגון, אשר אחד האלמנטים העסקיים המרכזיים שלו הוא פנייה למגוון רחב של מגזרים ואוכלוסיות בחברה הישראלית, הבנק מאמין בחשיבותו של גיוון רחב בתמהיל עובדי הקבוצה ובהתאם פועל לגיוס עובדים מקבוצות מגוונות בחברה הישראלית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות, המשפיעות על הסביבה הכלכלית, בה פועל ענף הבנקאות בישראל, לרבות המשך המתיחות הביטחונית והגיאופוליטית שלה השלכות משמעותיות על הכלכלה המקומית. במקביל לפרסום החלטת הרבית של בנק ישראל במהלך חודש יולי 2024, פרסמה חטיבת המחקר את התחזית המעודכנת לכלכלת ישראל, המושפעת באופן ישיר ממלחמת "חרבות ברזל", שתמשיך להשפיע על המשק הישראלי גם בשנת 2025, אך בעצימות הולכת ופוחתת. התחזית להלן מתבססת על כך, שעצימות הלחימה בחזית הדרומית תפחת ברבעונים הקרובים ושהיקף הלחימה בגזרות האחרות לא יתרחב מעבר לרמתה כעת. הנחות אלו הינן ההערכות המעודכנות של בנק ישראל, אך חשוב לציין שהתחזיות שמתפרסמות בשנה האחרונה מאופיינות ברמה גבוהה של חוסר ודאות.

צמיחה

חטיבת המחקר של בנק ישראל עדכנה בחודש יולי האחרון, את תחזית הצמיחה עבור שנת 2024 ושנת 2025 כלפי מטה. כעת, הצפי הוא כי התוצר במשק יצמח בשיעור של 1.5% בשנת 2024 וב-4.2% בשנת 2025. בפרסום הקודם, מחדש אפריל, עמדה תחזית הצמיחה על 2.0%-5.0% בשנת 2024 ובשנת 2025, בהתאמה.

עדכון תחזית הצמיחה כלפי מטה בוצע בעיקר בשל עדכון ההנחה לגבי עוצמת ומשך הלחימה, שגברו במהלך הרבעון השני והיו משמעותיים יותר מההערכות לגביהן, שפורסמו באפריל. להערכת בנק ישראל, צמיחת התוצר צפויה להמשיך להיפגע, הן מצד הביקוש והן מצד ההיצע. בצד ההיצע, היקפי הגיוס למילואים אומנם פחתו ביחס לתחילת המלחמה, אך ההיקף הקיים עודנו פוגע בהיצע העבודה באופן רחב. בענפים מסוימים, כגון ענף הבנייה, הפגיעה אף יותר משמעותית עקב המשך הטלת מגבלות כניסה על פועלים מיהודה ושומרון. בצד הביקוש, ההערכה היא שהממשלה צפויה לבצע התאמות בתקציב המדינה לשנת 2025 וזאת על מנת לרסן את העלייה ביחס החוב לתוצר. התאמות אלו, צפויות להביא לירידה בצריכה הציבורית, במקביל לעליית מסים שתרסן ביקושים במשק.

סיכויי אשראי של המשק

בעדכונים האחרונים שביצעו סוכנויות הדירוג Fitch-I S&P, Moody's, הושאר אופק הדירוג של מדינת ישראל על מצב שלילי. אופק זה משאיר את האפשרות לכך, שבמידה והסיכונים הגיאופוליטיים הקשורים למלחמה יחריפו או יתרחבו, מצבה הכלכלי של ישראל יפגע ויביא לכך שדירוג המדינה ירד שוב. ביום 12 באוגוסט 2024, סוכנות הדירוג Fitch החליטה להוריד את דירוג האשראי של ישראל מרמה של A+ לרמה של A עם אופק דירוג שלילי. הסוכנות נימקה את החלטתה בכך שהסיכונים הגיאופוליטיים והביטחוניים גברו לאחרונה ובנוסף לכך, הגירעון הממשלתי ממשיך לגדול כאשר הסוכנות מעריכה שהוא יגיע לרמה של 7.8% בשנת 2024 לעומת תקרת הממשלה העומדת כעת על 6.6%. אומנם, סוכנויות הדירוג רואות בכלכלת ישראל יסודות יציבים, אך להחרפת או התפשטות הסיכונים הביטחוניים תהיה השפעה על החלטתם ברבעונים הקרובים. יש לציין, כי חוזי ה-CDS לחמש שנים על ישראל, חוזים המספקים ביטוח כנגד חדלות פירעון של מדינה, נסחרים כעת ברמות של מעל 140 נקודות בסיס. אומנם, מדובר ברמה מעט נמוכה יותר מזו שנצפתה בתחילת ההסלמה הביטחונית, ברבעון האחרון של שנת 2023, אך עדיין מדובר ברמה הנמצאת הרחק מעל הממוצע הרב שנתי ההיסטורי של כ-60 עד 70 נקודות בסיס.

תקציב המדינה

תחזית בנק ישראל לשנת 2024, צופה שהגירעון בתקציב הממשלה בשנים 2024 ו-2025 צפוי להסתכם ב-6.6% וב-4.0% תוצר, בהתאמה. תחזית זו תעלה את יחס החוב תוצר לרמה של 67.5% בשנת 2024 ול-68.5% בשנת 2025. בהשוואה לתחזית הקודמת מאפריל, התחזית הנוכחית מגלמת עדכון כלפי מעלה של 0.5% תוצר בתחזית להוצאות הביטחון, בגין הלחימה המתמשכת. כאמור, הנחת העבודה של בנק ישראל היא שהממשלה תבצע התאמות להפחתת הגירעון בשנים הקרובות. התאמות אלו ימתנו את העלייה של יחס החוב לתוצר וצפויות אף להוביל לצמצומו החל משנת 2026. ללא ביצוע התאמות אלו ובתרחיש של התרחבות הלחימה בגזרות נוספות, ההערכות הן שיחס החוב תוצר של ישראל לעול לחצות את רף ה-70% ואף להגיע לרמה של 72%.

אינפלציה

הלחצים האינפלציוניים אומנם פחתו בשנה האחרונה. אולם, בנק ישראל שומר על מדיניות מוניטרית זהירה, עקב החשש מעליית מדד. להערכת בנק ישראל, שיעור האינפלציה לשנת 2024 יעמוד על כ-3%, נתון המשקף עדכון של 0.3% כלפי מעלה מהצפי שפורסם באפריל. גם בתחזית לגבי שנת 2025, בוצע עדכון כלפי מעלה של 0.5% וכעת הערכת הבנק לגבי האינפלציה בשנת 2025 עומדת על 2.8%. הסיכונים להיווצרות לחצים אינפלציוניים מתמקדים, בין היתר, בהתפתחויות הגיאופוליטיות והשפעתן על הפעילות במשק, פיחות פוטנציאלי בשקל, מגבלות מתמשכות על ההיצע בענף הבניה והתעופה והתפתחויות במדיניות הפיסקלית של הממשלה.

שוק הדיור

על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדירות בישראל עלו מאז ראשית השנה בקרוב ל-5%. המשך קצב מגמה זו עד סוף השנה יביא את מחירי הדיור לעלייה שנתית של מעל 10%.

בין הגורמים התורמים לעלייה זו, ניתן למנות את התייקרות חומרי הגלם, שחלקה תוצר של החרם התורכי והמתיחות הביטחונית שמשפיעה על מעבר סחורות בים האדום, העלייה בהוצאות המימון של היזמים והקבלנים, והמחסור בעובדים לנוכח הקושי להכניס עובדים פלשתינאים לעבודה בישראל שתוצאתו גם עליית שכר העובדים בענף.

שוק העבודה

שוק העבודה נותר הדוק במהלך הרבעון השני של השנה ושיעור האבטלה אף ירד לרמה של 3.2% בחודש יוני, לאחר שבחודשים האחרונים עמד על 3.4%. עד עתה, הביקוש הגובר לעובדים תמך ברמות האבטלה הנמוכות שנצפו. הצפי לירידה בקצב צמיחת התוצר עשוי להביא את האבטלה בישראל לשיעורים גבוהים יותר. הערכה זו באה לידי ביטוי בהערכות בנק ישראל הצופות ששיעור האבטלה בשנת 2024 יגיע לרמה של 4.0% ושיעור האבטלה בשנת 2025 יעמוד על 3.8%, רמות אלו, גבוהות ב-0.3% וב-0.5% בהתאמה, בהשוואה לרמות שבנק ישראל צפה באפריל.

רביית בנק ישראל

בנק ישראל הוריד את הרבית בחודש ינואר האחרון ב-0.25%, לרמה של 4.5%, ומאז הרבית נותרה ללא שינוי. בהחלטתו האחרונה, הסביר נגיד בנק ישראל כי ההחלטה להותיר את הרבית על כנה, נבעה מאי ודאות בשווקים, בשל הסיכונים הגיאופוליטיים, זאת למרות שהאינפלציה נמצאת בתוך טווח היעד. הנגיד הדגיש, כי ברבעון האחרון חלה עלייה מסוימת בסביבת האינפלציה והוועדה המוניתרית עדיין חוששת מעלייה חוזרת של האינפלציה בשל המלחמה, אך גם בשל צפי לעליית מחירי הנפט בעולם וההתנהלות הפיסקלית של הממשלה. הערכות אנליסטים בשוק לגבי השינוי בשיעור הרבית עד סוף שנת 2024 נעות בין הערכה שהרבית תישאר ללא שינוי ועד הורדה של 0.5%, לרמה של 4.0%.

שער החליפין

האירועים הביטחוניים והגיאופוליטיים ימשיכו ללוות את המשק גם ברבעונים הקרובים. להתמתנותם או התגברותם, תהיה השפעה ישירה על שער החליפין של השקל מול הדולר.

הסביבה הגלובלית

מחלקת המחקר של בנק ישראל עדכנה באופן קל את תחזיתה בחודש יולי עבור המשקים הגלובליים. על פי ההערכה, התוצר במשקים המפותחים יצמח בשיעורים של 1.4% ו-1.5% בשנים 2024 ו-2025, בהתאמה (לעומת 1.0% ו-1.4% בתחזית אפריל). בהתייחסות לסחר העולמי, מחלקת המחקר מעריכה כי הסחר צפוי לצמוח ב-3.0% ו-3.3% בשנים 2024 ו-2025, בהתאמה (בדומה לתחזית אפריל). תחזיות בתי ההשקעות לאינפלציה במשקים המפותחים לשנת 2024 יותר מעורבות. מחד, חלק מבתי ההשקעות עדכנו כלפי מעלה ל-2.6% (לעומת 2.4% בתחזית אפריל) עבור שנת 2024, מאידך, ישנה הערכה גוברת לכך שנראה התקררות של הצמיחה בעולם ביחס לשנים קודמות וזו מנגד, תוריד את הלחצים האינפלציוניים, דבר שילחץ על בנקים מרכזיים לשנות מדיניותם המוניתרית למדיניות מרחיבה. ראיה לכך, ניתן לראות במספר בנקים מרכזיים, אשר ביצעו שינוי במדיניותם והחלו להוריד את הרבית בשנת 2024. בין המדינות בהן נצפתה הורדת רבית, נמנות שווייץ, קנדה, בריטניה ומדינות גוש האירו. על פי הערכות, בנקים מרכזיים נוספים צפויים לשנות את מדיניותם המוניתרית ולהתחיל להוריד את הרבית במהלך המחצית השנייה של שנת 2024. עד עתה, נמנע הבנק המרכזי בארה"ב לשנות את מדיניותו המוניתרית, אך כעת ההערכה הרווחת היא שהפד יוריד את הרבית ב-0.25%, עד סוף שנת 2024, לרמה של 5.25%.

המגמה החיובית בשוקי המניות המשיכה בשנת 2024, אולם במהלך השבוע הראשון של חודש אוגוסט, שוקי המניות רשמו ירידות חדות שיתכן ומבשרות על שינוי סנטימנט. כאמור, במהלך שבוע זה פורסמו נתוני תעסוקה חלשים מהצפיות בארה"ב ואלו הציפו חשש גובר מפני מיתון אפשרי בארה"ב. חשש זה התפשט ברחבי העולם והביא לירידות שערים באירופה ובאסיה. מוקדם לקבוע האם השווקים נמצאים בנקודת מפנה, אך יצוין כי מתחילת השנה ועד סוף חודש יולי, מדדי העוגן החשובים בעולם הציגו ביצועים נאים, אם כי קצב העליות במדדים אלו נחלש, בהשוואה לעליות שנצפו בהן במהלך הרבעון הראשון של השנה.

המגמה החיובית שנצפתה עד חודש אוגוסט בשווקים, ובמיוחד בארה"ב, נשענה על הערכה ששינוי במדיניות המוניתרית קרוב מתמיד ושהשפעת מהפכת הבינה המלאכותית על הכלכלה העולמית אינה מגולמת במלואה.

מתחילת השנה ועד השבוע הראשון של חודש אוגוסט, בארה"ב, מדד S&P 500 עלה בכ-9% ומדד הנאסד"ק 100 עלה בלמעלה מ-6%. באירופה, מדד יורסטוקס 600 עלה במעל ל-1% וביפן, מדד הניקיי הציג עלייה של כ-3.6%.

המסחר בבורסה בתל אביב אומנם התאושש בתקופה האחרונה, אך גם הושפע מהמגמות שנצפו לאחרונה בשווקים הגלובליים. בנוסף לכך, נראה כי ההשפעה של המלחמה עדיין ניכרת וביצועי מדדי העוגן המקומיים משקפים השפעה זו, בביצועים פחותים מחלק ניכר מביצועיהם של מדדים גלובליים מובילים. מתחילת השנה ועד השבוע הראשון של חודש אוגוסט, מדד ת"א 35 ומדד ת"א 125 עלו בכ-2.7% ובכ-1% בהתאמה. במדדים הענפיים, בלטו לחיוב מדד ת"א רשתות שיווק שזינק במעל 12% מתחילת השנה ומדד ת"א ביטוח ושירותים פיננסיים שעלה בכ-7% בתקופה זו. לעומתם, מדד ת"א מניב הציג ירידה של כ-10%.

באפיק האג"ח המקומי, נרשמה מתחילת שנת 2024, מגמה שמרביתה חיובית בחוב הממשלתי, עם עליות שנעו בטווח של 3.3%-0.7%. באפיק הקונצרני, השווקים הציגו עליות של 6.9%-2.7%.

השפעות השינויים ברבית ובמדד המחירים לצרכן על פעילות הבנק ולקוחותיו

הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם השפעות השינויים ברבית ובאינפלציה על לקוחותיו, ובכללן ביצוע מבחני רגישות ובדיקות שוטפות הבוחנות את כושר ההחזר של הלקוחות, לפי מגזרי הפעילות השונים, תוך טיפול פרטני בהתאם לממצאים, ועדכוני הנחות למודלים שונים, בתחומי סיכון האשראי וסיכון השוק.

הבנק נקט שורה של צעדים, שמטרתם לסייע ללקוחות, נוכח עליית הרבית ובכלל זה, הציע חבילת הטבות ללקוחות פרטיים שכללה, בין היתר, הפחתת רבית החובה על משיכת יתר והטבות לנוטלי משכנתאות, וזאת ללקוחות שעמדו בתבחינים ובתנאים שנקבעו בתכנית. הבנק ממשיך במעקב ובניטור אחר הסיכונים ובכללם אלו שההסתברות להתממשותם גדלה, בעקבות השינויים והאירועים כאמור, השלכותיהם והשפעותיהם על הבנק. כמפורט בפרק "סקירת הסיכונים, סיכוני שוק" להלן, הבנק חשוף לסיכוני שוק, לרבות לסיכון רבית. רבית בנק ישראל הממוצעת במחצית הראשונה של השנה עלתה בכ-0.24 נקודות האחוז בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. לעלייה ברבית היתה השפעה חיובית על הכנסות הבנק, אשר קווצה בהשפעת שינוי תמהיל פקדונות הציבור, עקב מעבר מפקדונות עו"ש שאינם נושאים רבית לאפיקים אחרים נושאי רבית. המשך המגמה כאמור, צפוי להערכת הבנק, להביא לקיטון במרווחי הרבית על הפקדונות ובהכנסות הרבית, נטו של הבנק. הערכת הבנק בדבר השינויים הצפויים בהכנסות הרבית, נטו ברבעונים הבאים, מהווה "מידע צופה פני עתיד" המושפע, בין היתר, מסביבת הרבית, רמת האינפלציה, היקפי הפעילות וטעמי הלקוחות.

להלן התפתחות ההכנסות מרבית, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני ש"ח):

מרווח מפעילות מתן אשראי ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	סך הכל	מרווח מפעילות מתן אשראי ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	סך הכל
לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023	לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024						
275	391	33	699	242	395	33	670
-	33	1	34	-	33	1	34
139	139	16	294	118	130	15	263
48	27	8	83	46	26	7	79
107	37	27	171	111	28	28	167
3	51	1	55	2	46	2	50
-	-	(18)	(18)	-	-	(42)	(42)
572	678	68	1,318	549	658	44	1,221
1.9%	1.6%			1.8%	1.3%		
4.59%	4.50%						

מסקי בית	מרווח מפעילות מתן אשראי ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	סך הכל
בנקאות פרטית	לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023	לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024		
עסקים קטנים וזעירים	493	777	66	1,336
עסקים בינוניים	-	63	1	64
עסקים גדולים	237	256	30	523
גופים מוסדיים	91	51	15	157
ניהול פיננסי	224	57	55	336
סך כל הכנסות (הוצאות) הרבית, נטו	4	92	3	99
מרווח מפעילות (באחוזים)	-	-	(179)	(179)
רבית בנק ישראל (ממוצעת)	1,049	1,296	(9)	2,336
	1.8%	1.3%		
	4.50%			

מסקי בית	מרווח מפעילות מתן אשראי ⁽¹⁾	מרווח מפעילות קבלת פקדונות ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	סך הכל
בנקאות פרטית	לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023	לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024		
עסקים קטנים וזעירים	493	777	66	1,336
עסקים בינוניים	-	63	1	64
עסקים גדולים	237	256	30	523
גופים מוסדיים	91	51	15	157
ניהול פיננסי	224	57	55	336
סך כל הכנסות (הוצאות) הרבית, נטו	4	92	3	99
מרווח מפעילות (באחוזים)	-	-	(179)	(179)
רבית בנק ישראל (ממוצעת)	1,049	1,296	(9)	2,336
	1.8%	1.3%		
	4.50%			

(1) המרווח הפיננסי מחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחיר הכסף של הבנק, הנגזר ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים ומחושב על פי מודל פנימי. על כן, יש להתחשב בכך בעריכת ההשוואה בין מרווחי הבנק לבין מרווחים של תאגידים בנקאיים אחרים.

(2) כולל פעילות ניהול נכסים והתחייבויות.

בהתייחס לעלייה באינפלציה, לבנק חשיפה למדד המחירים לצרכן באופן שבו קיימים עודף נכסים על התחייבויות צמודי מדד, בסכום של כ-8.6 מיליארד ש"ח בסוף המחצית הראשונה של שנת 2024, בהשוואה ל-7 מיליארד ש"ח בסוף יוני 2023. עליית המדד תרמה כ-160 מיליון ש"ח להכנסות הבנק במחצית הראשונה של השנה, בהשוואה ל-151 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בששת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב-1,178 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,218 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.3%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה בתקופה ינואר-יוני 2024 על שיעור של 19.2%, בהשוואה ל-22.6% בתקופה המקבילה אשתקד ובהשוואה ל-19.7% בכל שנת 2023.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון השני של השנה הסתכם ב-609 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-587 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.7%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה ברבעון השני של השנה על שיעור של 19.6%, בהשוואה ל-21.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
שינוי	2023	2024	שינוי	2023	2024	
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	
(7.1)	2,672	2,483	(6.8)	1,361	1,268	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
	171	(73)		99	(71)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2.2	2,501	2,556	6.1	1,262	1,339	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.4)	763	737	(0.8)	374	371	עמלות והכנסות אחרות
(0.1)	1,464	1,463	(1.1)	740	732	הוצאות תפעוליות ואחרות
1.7	1,800	1,830	9.2	896	978	רווח לפני מסים
3.4	622	643	18.6	307	364	הפרשה למסים על הרווח
(52.4)	84	40	15.8	19	22	חלק הבנק ברווחי חברה כלולה לאחר השפעת המס
						רווח נקי:
(2.8)	1,262	1,227	4.6	608	636	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
11.4	(44)	(49)	28.6	(21)	(27)	רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3.3)	1,218	1,178	3.7	587	609	המיוחס לבעלי מניות הבנק
	22.6%	19.2%		21.3%	19.6%	תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק ⁽²⁾

- (1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הרבית, נטו והכנסות המימון שאינן מרבית לרווח המימוני, נטו.
- (2) על בסיס שנתי.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו⁽²⁾

מחצית ראשונה		2023				2024		
2023	2024	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח						
4,699	5,455	2,176	2,523	2,590	2,561	2,576	2,879	הכנסות רבית
2,106	3,119	901	1,205	1,363	1,415	1,461	1,658	הוצאות רבית
2,593	2,336	1,275	1,318	1,227	1,146	1,115	1,221	הכנסות רבית, נטו
79	147	36	43	(1)	64	100	47	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מרבית
2,672	2,483	1,311	1,361	1,226	1,210	1,215	1,268	סך הרווח המימוני המדווח
								בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
1	(2)	(7)	8	3	(4)	(1)	(1)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
(34)	(3)	(8)	(26)	(58)	(9)	1	(4)	רווחים (הפסדים) מממוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
23	53	(6)	29	13	22	51	2	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות
(10)	48	(21)	11	(42)	9	51	(3)	סך כל ההשפעות שאינן מפעילות שוטפת
2,682	2,435	1,332	1,350	1,268	1,201	1,164	1,271	רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾

(1) מזה בגין השפעות שינויים במדד - הכנסה בסך של כ-160 מיליון ש"ח בששת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה להכנסה בסך של כ-151 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ברבעון השני של השנה - הכנסה בסך של כ-133 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של כ-85 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד ובהשוואה ל-27 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של השנה).

(2) בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות רבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מרבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת בששת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב-2,435 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,682 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 9.2%. הקיטון מוסבר, בין היתר, עקב מעבר להפקדה בפקדונות נושאי רבית, חלף עו"ש זכות שאינו נושא רבית. להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		
2023	2024	
באחוזים		
5.39	5.38	שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית ⁽¹⁾
3.47	4.07	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית ⁽¹⁾
1.92	1.31	פער הרבית הכולל
2.97	2.30	יחס בין ההכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי

בששת החודשים הראשונים של השנה, חלה ירידה של 0.67 נקודות האחוז ביחס בין הכנסות הרבית, נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת מקיטון בהכנסות הרבית, נטו, בעיקר עקב מעבר להפקדה בפקדונות נושאי רבית חלף עו"ש זכות שאינו נושא רבית.

למידע נוסף בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגיד.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-73 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 171 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה הפרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי הסתכמה בששת החודשים הראשונים של השנה ב-40 מיליון ש"ח כתוצאה מגביית חובות שנמחקו חשבונאית, בהשוואה ל-27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי הסתכמה בששת החודשים הראשונים של השנה ב-33 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 198 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי לעומת התקופה המקבילה אשתקד נבע מכך שבמהלך המחצית הראשונה של השנה לא חלה הרעה במדדים מאקרו כלכליים מסוימים ביחס לערכי היחוס ששימשו בחישוב ההפרשה. בנוסף, בתקופה המקבילה אשתקד בוצעה הגדלת הפרשה קבוצתית על מנת לשקף את החשש מהשפעות מאקרו כלכליות חזויות לנוכח אי הוודאות בתנאים הכלכליים ששררו באותה תקופה.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון השני של השנה ב-71 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		
2024	2023	2024	2023	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
39	12	63	38	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(73)	(25)	(103)	(65)	קיטון בהוצאה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(34)	(13)	(40)	(27)	הכנסה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
(37)	112	(33)	198	הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי
(71)	99	(73)	171	סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מזה:				
(49)	49	(62)	110	הוצאות (הכנסות) בגין סיכון אשראי מסחרי
(32)	(4)	(5)	(4)	הכנסות בגין סיכון אשראי לדיוור
10	51	(6)	62	הוצאות (הכנסות) בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	3	-	3	הוצאות בגין סיכון אשראי לבנקים, ממשלות ואגרות חוב
באחוזים		באחוזים		
(0.12%)	(0.04%)	(0.07%)	(0.05%)	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.12%)	0.37%	(0.05%)	0.34%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.24%)	0.33%	(0.12%)	0.29%	שיעור סך כל ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-727 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-756 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.8%.

להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לששת החודשים שנתיים ביום		
2024 ביוני 30	2023 ביוני 30	
במיליוני ש"ח		
91	110	ניהול חשבון
59	58	כרטיסי אשראי
390	368	פעילות בשוק ההון
94	110	הפרשי המרה
42	52	עמלות מעסקי מימון
51	58	עמלות אחרות
727	756	סך כל העמלות

הקיטון בהכנסות ניהול חשבון מוסבר, בין היתר, מוויתור על עמלות, במסגרת הטבות שהבנק העניק ללקוחותיו להתמודדות עם השפעות המלחמה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-1,463 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,464 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

לששת החודשים שנתיימו ביום		
30 ביוני 2023	30 ביוני 2024	
במיליוני ש"ח		
915	872	משכורות והוצאות נלוות
167	173	אחזקה ופחת בנינים וציוד
60	63	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
322	355	הוצאות אחרות
1,464	1,463	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-872 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-915 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.7%. הקיטון בהוצאות השכר נבע בעיקרו מירידה בהוצאות בגין מענקים, בין היתר, עקב חתימה על הסכמי עבודה לשנים 2023-2026 בתקופה המקבילה אשתקד. ירידה זו קווצה בחלקה בעליית השכר השוטף.

הוצאות אחזקה ופחת בנינים וציוד הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-167 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.6%.

הוצאות הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-63 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-60 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.0%, שנבע בעיקר מגידול בהיקף ההשקעה בנכסי תוכנה.

ההוצאות האחרות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-355 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-322 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.2%, שנבע, בין היתר, מגידול בהוצאות מחשב, תרומות, תקשורת, פרסום וסילוק.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בששת החודשים הראשונים של השנה ב-643 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-622 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל-35.1% לעומת 34.6% בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הושפע בעיקר מהכנסות מסים בגין שנים קודמות בסך של 49 מיליון ש"ח ומעדכון שיעור המס הסטטוטורי כמפורט להלן.

בחודש מרס 2024, פורסם חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), תשפ"ד-2024. בהתאם לחוק, בנק שאינו בעל היקף פעילות קטן (בנק ששווי נכסיו נמוך מ-5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) ישלם תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח בשנים 2024 ו-2025, עד לתקרה מסוימת. שיעור המס יחושב לפי החלק היחסי של התקופה ממועד כניסת החוק לתוקף, 1 באפריל 2024. בהתאם, שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2024 עומד על 38.03%, בהשוואה לשיעור המס הקודם שהיה 34.2%. כמו כן, ביום 14 באפריל 2024, פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון, התשפ"ד-2024) הקובע את העלאת המע"מ מ-17% ל-18% החל מיום 1 בינואר 2025. אולם, בנק אשר יהיה כפוף לתשלום של 6% על הרווח בשנת 2025 בהתאם לחוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), תשפ"ד-2024 המתואר לעיל, ישלם מס רווח ומס שכר בשיעור של 17%. השפעת הגידול בשיעור מס הרווח על יתרת המסים הנדחים הסתכמה בהכנסה בסך של 13 מיליון ש"ח והוכרה ברבעון השני של השנה בסעיף הפרשה למסים על הרווח בדוח רווח והפסד (ראה גם באור l.1' לדוחות הכספיים).

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם ב-40 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-84 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקר מרווח מהשלמת עסקת המכר של בית כאל בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-1,041 מיליון ש"ח, סכום זה מורכב מהרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 1,178 מיליון ש"ח, מהפסד כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 145 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 8 מיליון ש"ח.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-232,809 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-221,593 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 5.1%.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	
באחוזים		במיליון ש"ח	
2.4	117,622	120,436	אשראי לציבור, נטו
0.9	26,985	27,237	ניירות ערך
12.8	68,866	77,663	מזומנים ופקדונות בבנקים
6.8	191,125	204,069	פקדונות הציבור
(1.6)	4,767	4,689	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4.5	12,071	12,615	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	
באחוזים		במיליון ש"ח	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
44.0	141	203	אשראי תעודות
(4.5)	9,296	8,876	ערבויות והתחייבויות אחרות
14.6	2,617	2,999	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
4.6	11,245	11,757	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.9	10,337	10,432	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
48.2	853	1,264	מסגרות להשאלת ניירות ערך
7.6	10,475	11,275	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
4.1	44,964	46,806	סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2024			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
					במיליון ש"ח	
17,643	242	361	19,751	253	380	חוזי רבית
84,419	1,355	1,102	91,283	557	708	חוזי מטבע
62,168	2,185	2,186	58,252	1,577	1,578	חוזים בגין מניות
157	2	2	480	4	4	חוזי סחורות ואחרים
164,387	3,784	3,651	169,766	2,391	2,670	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-120,436 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-118,686 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2023 ול-117,622 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 1.5%-2.4% בהתאמה.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום			31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2024			
באחוזים	שינוי	במיליון ש"ח	באחוזים	שינוי	במיליון ש"ח	באחוזים	שינוי	במיליון ש"ח	
80.9	80.1	1.3	1,254	95,191	96,445				מטבע ישראלי
13.1	13.3	4.2	642	15,366	16,008				- לא צמוד
5.5	6.2	15.3	991	6,477	7,468				- צמוד למדד
0.5	0.4	(12.4)	(73)	588	515				מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	2.4	2,814	117,622	120,436				פריטים לא כספיים
									סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת					
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	30 ביוני	
2023	2023	2023	2023	2024	
באחוזים				במיליוני ש"ח	
3.6	11.7	35,245	32,687	36,506	עסקים גדולים
0.9	(2.7)	7,442	7,716	7,509	עסקים בינוניים
0.9	(4.1)	18,093	19,045	18,263	עסקים קטנים וזעירים
2.2	(2.4)	22,181	23,210	22,658	משקי בית ללא הלוואות לדיור
1.3	1.6	35,450	35,341	35,900	הלוואות לדיור
22.4	14.3	98	105	120	בנקאות פרטית
48.8	(43.5)	731	1,924	1,088	גופים מוסדיים
2.4	1.7	119,240	120,028	122,044	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-167,792 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-162,564 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 3.2%.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2024		ענף משק
שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	
11.7	15.1	24,613	16.4	27,488	שירותים פיננסיים (כולל חברות החזקה)
(1.0)	15.5	25,125	14.8	24,867	בינוי ונדל"ן
4.0	6.5	10,611	6.6	11,036	תעשיה
(5.2)	6.1	9,895	5.6	9,378	מסחר
3.3	47.2	76,797	47.2	79,312	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור
1.2	9.6	15,523	9.4	15,711	אחרים
3.2	100.0	162,564	100.0	167,792	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים):

30 ביוני 2024					
לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני* בישראל	סיכון אשראי חוץ מאזני בישראל	סיכון אשראי כולל בישראל	סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים
1.	שירותים פיננסיים	1,967	42	2,009	205
2.	שירותים פיננסיים	1,656	40	1,696	285
3.	שירותים פיננסיים	330	805	1,135	1,135
4.	שירותים פיננסיים	1,014	46	1,060	605
5.	שירותים פיננסיים	1,002	1	1,003	1,003
6.	תעשייה	199	803	1,002	1,002

31 בדצמבר 2023					
לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני* בישראל	סיכון אשראי חוץ מאזני בישראל	סיכון אשראי כולל בישראל	סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים
1.	שירותים פיננסיים	1,190	290	1,480	672
2.	שירותים פיננסיים	1,360	25	1,385	218
3.	שירותים פיננסיים	1,131	4	1,135	1,135
4.	שירותים פיננסיים	195	701	896	896
5.	שירותים פיננסיים	741	124	865	432
6.	שירותים פיננסיים	816	22	838	34

* כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

ההשקעה בניירות ערך ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה ב-27,237 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-26,985 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 0.9%. להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך				
31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	
באחוזים		במיליוני ש"ח		
93.8	90.0	25,304	24,511	אגרות חוב ממשלתיות
3.5	5.0	956	1,371	אגרות חוב של בנקים ⁽¹⁾
0.7	0.9	182	240	אגרות חוב קונצרניות
2.0	4.1	543	1,115	מניות ⁽²⁾
100.0	100.0	26,985	27,237	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות, השקעה במניות ובסלי מדדי ומניות והשקעה בקרנות גידור.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך ליום					
31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	שינוי		31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024
באחוזים	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
					מטבעי ישראל
38.7	49.7	29.7	3,097	10,434	13,531
					- לא צמוד
6.9	7.7	12.3	231	1,874	2,105
					- צמוד למדד
52.4	38.5	(25.8)	(3,648)	14,134	10,486
					מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
2.0	4.1	105.3	572	543	1,115
					פריטים לא כספיים
100.0	100.0	0.9	252	26,985	27,237
					סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 30 ביוני 2024:

מחיר מצוטט בשוק פעיל במיליוני ש"ח	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצד נגדי לעסקה**	סך הכל
911	4	200	1,115
15,004	-	-	15,004
553	79	-	632
25	10,461	-	10,486
16,493	10,544	200	27,237
60.6	38.7	0.7	100.0

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק והמבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח לפי מדינות/יבשות:

ישראל (כולל ממשלת ישראל - 2,949 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 3,078 מיליון ש"ח)	יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)	יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)	יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)
קנדה	המזרח הרחוק, אוסטרליה ואחרים (3 מדינות, 31.12.23 - 3 מדינות)	אירופה (3 מדינות, 31.12.23 - 3 מדינות)	סך הכל
3,189	3,445	6,736	10,486
10,647	107	101	97
144	75	79	14,134

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 1% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח - מסתכמות ב-10,486 מיליון ש"ח (2,780 מיליון דולר) (כולל בעיקר אגרות חוב ממשלת ארצות הברית בסך של 6,557 מיליון ש"ח ואגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 2,949 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב במט"ח הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) מזה כ-96% בקבוצת דירוג A ומעלה. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאיננו ממשלה) אינה עולה על 1.4% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב במט"ח עומד על כ-1.4 שנים. יתרת ההפסדים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה) ליום הדיווח, בגין תיק זה, עמדה על כ-49 מיליון ש"ח (כ-13 מיליון דולר), בהשוואה ליתרת הפסדים של כ-8 מיליון ש"ח (כ-2 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2023.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)	יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)	יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)	יבשות אחרות (כולל ממשלת ארצות הברית - 6,557 מיליון ש"ח; 31.12.23 - 10,407 מיליון ש"ח)
חשמל ומים	בניה ונדל"ן	שירותים פיננסיים	בנקים
23	48	48	18
26	48	18	467
20	18	467	20
381	467	20	25
10	20	25	6
29	25	6	632
-	6	632	489

יתרת ההפסדים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה לבין עלותן המופחתת, ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה ב-366 מיליון ש"ח (219 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס). נכון ליום 30 ביולי 2024, יתרת ההפסדים ברוטו, הסתכמה ב-291 מיליון ש"ח (175 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס).

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-77,663 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-68,866 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 12.8%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-204,069 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-191,125 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 6.8%.
להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

יתרה ליום		שינוי		חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום	
30 ביוני 2024	31 בדצמבר 2023	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	30 ביוני 2024	31 בדצמבר 2023
מטבע ישראלי	164,364	150,675	13,689	80.5	78.8
- לא צמוד	5,138	5,614	(476)	2.5	3.0
- צמוד למדד	34,049	34,248	(199)	16.7	17.9
מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)	518	588	(70)	0.3	0.3
פריטים לא כספיים	204,069	191,125	12,944	100.0	100.0
סך הכל					

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי לעומת		30 ביוני		31 בדצמבר	
2024	2023	2023	2023	2023	2023
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
עסקים גדולים	20,151	15,593	20,831	29.2	(3.3)
עסקים בינוניים	6,341	6,518	6,919	(2.7)	(8.4)
עסקים קטנים וזעירים	26,559	25,119	26,560	5.7	-
משקי בית	74,382	69,365	72,207	7.2	3.0
בנקאות פרטית	12,670	10,909	11,733	16.1	8.0
גופים מוסדיים	63,966	51,509	52,875	24.2	21.0
סך הכל	204,069	179,013	191,125	14.0	6.8

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2024 עמד על 551 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-481 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 14.6%.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-4,689 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,767 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, קטון בשיעור של 1.6%.

ביום 4 ביוני 2024, החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא כתבי התחייבות נדחים סדרה כד', אשר הונפקו לציבור בחודש יולי 2018. בהתאם לכך, ביום 12 ביולי 2024, נפדו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה כד' בסך של 292 מיליון ש"ח. בעקבות ההחלטה על פדיון מוקדם מלא, כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה כד' לא הוכרו בהון הפיקוחי של הבנק ליום 30 ביוני 2024.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2024 ב-12,615 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12,071 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, גידול בשיעור של 4.5%. השינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק הושפע מהרווח הנקי בסך של 1,178 מיליון ש"ח, מהפסד כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן בסך של 145 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 8 מיליון ש"ח ומקיטון בגין דיבידנד ששולם בסך של 497 מיליון ש"ח.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות ההון, כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיוור" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 באחוז אחד מיתרת הלוואות לדיוור למועד הדוח. יצוין, כי בהתאם להוראת שעה מיום 27 באפריל 2020, הדרישה, כאמור, לא תחול בגין הלוואות לדיוור (הן למטרת דיוור והן לכל מטרה) שאושרו החל מיום 19 במרס 2020 ועד לתום תוקף הוראת השעה (30 בספטמבר 2021). ביום 27 בדצמבר 2021, במסגרת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על העמדת הלוואות לדיוור, נקבע, כי דרישת ההון הנוספת האמורה תחול בגין הלוואות למטרת דיוור בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה. לאור כל האמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד ליום 30 ביוני 2024 הינם 9.24%-12.50%, בהתאמה.

בנוסף לאמור לעיל, תהליך קביעת יעדי ההון נעשה בהתבסס על הפרמטרים המרכזיים הבאים:

- ממצאי תהליך ה-ICAAP בהתבסס על פרופיל הסיכון של הקבוצה ובהתחשב ביעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת.
- תוצאות מבחני הקיצון כמפורט בהמשך.
- מקדם שמרנות וכרית ביטחון המשלבים הערכות ואומדנים ביחס לפרופיל הסיכונים ובסיס ההון.

למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2023 באתר האינטרנט של הבנק.

יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון, הינם:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.35% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
 - במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.
- יעדי ההון מביאים בחשבון את הסיכונים שהבנק חשוף אליהם, לרבות סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים שהעיקרי בהם הוא סיכון הרבית, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, סיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון רגולטורי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון מודל.

מבחני הקיצון

הבנק מיישם תשתית תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים "מתגלגלים" על פני שלוש שנים, בתחום סיכונים האשראי, סיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים לרבות סייבר, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד. מתווה תרחישי הקיצון, כולל התאמות לסביבת המשק הנוכחית ומביא לידי ביטוי גם את השפעותיה האפשריות של המלחמה.

למידע מפורט, ראה דוח על הסיכונים לשנת 2023 המתפרסם באתר האינטרנט של הבנק.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר האריך את תוקף הנחיות אלו, עד ליום 31 בדצמבר 2021. היקף תכניות התייעלות בכח אדם משנת 2018 ומשנת 2020, בגין חלות ההקלות עמד על סך של 118 מיליון ש"ח, נטו לאחר השפעת המס. ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 30 ביוני 2024, היה מביא לקיטון של 0.01% ביחסי הלימות ההון.

יישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים

החל מיום 1 בינואר 2022, הבנק מיישם את ההוראות החדשות בנושא הפרשות להפסדי אשראי תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה.

ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כלל, בין היתר, עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 299, לפיו נקבע, כי במידה שכתוצאה מהיישום לראשונה של כללים אלה, חל קיטון בהון העצמי רובד 1 של תאגיד בנקאי, הוא רשאי לפרוס את הקיטון האמור, על פני שלוש שנים (להלן: "תקופת המעבר"). ללא ההקלה, כאמור, היישום של הכללים הנ"ל, נכון ליום 30 ביוני 2024, היה מביא לקיטון של 0.01% ביחסי הלימות ההון.

יישום ההוראות

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכוני האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הונים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2023, בוצע כנדרש. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע גם בחברה הבת הבנקאית בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי שלה.

יתרה ליום		
31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים (במיליון ש"ח)
12,292	12,834	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
3,569	3,038	הון רובד 2, לאחר ניכויים
15,861	15,872	סך כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליון ש"ח)
97,053	100,468	סיכון אשראי
886	1,259	סיכונים שוק
10,360	11,419	סיכון תפעולי
108,299	113,146	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון
11.35%	11.34%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.65%	14.03%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.24%	9.24%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50%	12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2024 עמד על 11.34%, בהשוואה ל-11.35% ליום 31 בדצמבר 2023. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2024 עמד על 14.03%, בהשוואה ל-14.65% ליום 31 בדצמבר 2023.

ההון הכולל ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-15,872 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15,861 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2023. בסיס ההון הושפע מחד מרווח בסך של 1,178 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 8 מיליון ש"ח, ומאידך, גידול זה קוזז בדיבידנד ששולם בסך של 497 מיליון ש"ח, מפדיון מכשירי הון בסך של 292 מיליון ש"ח, מהפסד כולל אחר בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי שוק בסך של 145 מיליון ש"ח ומהשקעה במכשירי הון פיקוחיים של בנקים אחרים בסך של 345 מיליון ש"ח.

נכסי הסיכון ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-113,146 מיליון ש"ח בהשוואה ל-108,299 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023, גידול בשיעור של 4.6%, אשר נבע בעיקר מגידול באשראי לציבור ומגידול שנובע מהשפעת הורדת דירוג מדינת ישראל על החשיפות המקומיות לממשלות, לישויות סקטור ציבורי ולגופים פיננסיים. הורדת הדירוג הביאה לירידה של 0.21%-0.26% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברה בת משמעותית בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	בנק מסד בע"מ
18.06%	16.49%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
19.16%	17.60%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

הקיטון ביחס ההון במסד נובע בעיקר מהורדת דירוג האשראי של ישראל מרמה של AA- לרמה של A+ ומחלוקת דיבידנד בסך של 60 מיליון ש"ח.

יחס מינוף - הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון לבין מדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד, וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכולל את הבנק). ביום 15 בנובמבר 2020, פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה), במסגרתו נתנה הקלה בדרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%). לעניין הפחתת דרישות המינוף נקבע במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 20 בדצמבר 2023, כי ההקלה תחול עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד בנקאי שינצל הקלה זו ביום 31 בדצמבר 2025, יידרש לשוב ליחס המינוף הנדרש בטרם הוראת השעה בתוך שני רבעונים, כך שבתום תוקף הוראת השעה, יחול על הבנק יחס מינוף מזערי בהתאם ליחס המינוף בפועל או היחס המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

יחס המינוף ליום 30 ביוני 2024 עומד על 5.20%, בהשוואה ל-5.26% ליום 31 בדצמבר 2023.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת רווחים שאימץ דירקטוריון הבנק, הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת, כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבור 24.א.ב' לדוחות הכספיים לשנת 2023.

מאז פרוץ המלחמה, שלח המפקח על הבנקים למערכת הבנקאית את המכתבים הבאים בנושא "תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים": מכתב מיום 12 בנובמבר 2023, בו נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים שלהם לתקופה הקרובה לתאריך המכתב, על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי המשכיותה והיקף השפעתה על המשק; מכתב מיום 5 במרץ 2024, ובו דרישה דומה, על רקע הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק, המחייבים משנה זהירות בנושא; ומכתב מיום 16 במאי 2024, בו מציין המפקח, כי המצב הגיאופוליטי הנוכחי מחייב המשך בחינה שמרנית ומושכלת של תכנון ההון ומדיניות חלוקת דיבידנד, תוך שימת לב ליחסי ההון בפועל ולכריות ההונית הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים.

בשים לב למכתבי המפקח על הבנקים האמורים, החליט דירקטוריון הבנק, ביום 15 באוגוסט 2024, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 244 מיליון ש"ח (ברוטו).

מובהר, כי לא חל שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק והיא נותרה בעינה. דירקטוריון הבנק ימשיך לדון בהמשך יישומה של מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, לאור ההתפתחויות והשפעתן על המשק ועל הבנק.

המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 25 באוגוסט 2024 ויום התשלום יהיה ביום 2 בספטמבר 2024. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

להלן פרטים בדבר דיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2022:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הדיבידנד	דיבידנד למניה
		במיליוני ש"ח	בש"ח
6 בינואר 2022	24 בינואר 2022	215	2.14
7 במרץ 2022	24 במרץ 2022	165	1.65
24 במאי 2022	12 ביוני 2022	160	1.59
24 באוגוסט 2022	1 בספטמבר 2022	170	1.70
22 בנובמבר 2022	8 בדצמבר 2022	235	2.34
21 במרץ 2023	4 באפריל 2023	268	2.67
17 במאי 2023	1 ביוני 2023	220	2.19
15 באוגוסט 2023	31 באוגוסט 2023	220	2.19
28 בנובמבר 2023	14 בדצמבר 2023	90	0.90
12 במרץ 2024	31 במרץ 2024	269	2.68
28 במאי 2024	17 ביוני 2024	228	2.28

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור א'28 לדוחות הכספיים לשנת 2023. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשלושת החודשים שנתיים		לשלושת החודשים שנתיים		
שנתיים ביום 30 ביוני		שנתיים ביום 30 ביוני		שנתיים ביום 30 ביוני		
2023	2024	השינוי	2023	2024		
באחוזים		באחוזים	במיליוני ש"ח			
12.3	12.4	(4.7)	213	203	עסקים גדולים	
5.8	5.9	(5.0)	101	96	עסקים בינוניים	
22.1	21.3	(9.1)	384	349	עסקים קטנים וזעירים	
48.9	49.9	(3.5)	848	818	משקי בית	
3.2	3.7	8.9	56	61	בנקאות פרטית	
6.1	6.3	(1.9)	106	104	גופים מוסדיים	
1.6	0.5	(70.4)	27	8	ניהול פיננסי	
100.0	100.0	(5.5)	1,735	1,639	סך הכל	

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשלושת החודשים שנתיים		לשלושת החודשים שנתיים		
שנתיים ביום 30 ביוני		שנתיים ביום 30 ביוני		שנתיים ביום 30 ביוני		
2023	2024	השינוי	2023	2024		
באחוזים		באחוזים	במיליוני ש"ח			
12.0	12.8	0.5	411	413	עסקים גדולים	
5.9	6.0	(5.9)	204	192	עסקים בינוניים	
22.7	21.5	(11.2)	780	693	עסקים קטנים וזעירים	
48.4	50.7	(1.9)	1,662	1,630	משקי בית	
3.3	3.6	4.5	112	117	בנקאות פרטית	
6.1	6.4	(1.9)	210	206	גופים מוסדיים	
1.6	(1.0)		56	(31)	ניהול פיננסי	
100.0	100.0	(6.3)	3,435	3,220	סך הכל	

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושת החודשים שנסתימו		לשלושת החודשים שנסתימו		
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2023	2024	2023	2024	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
199	242	111	119	עסקים גדולים
77	81	47	43	עסקים בינוניים
209	218	92	111	עסקים קטנים וזעירים
513	527	254	266	משקי בית
44	43	22	22	בנקאות פרטית
71	64	33	30	גופים מוסדיים
105	3	28	18	ניהול פיננסי
1,218	1,178	587	609	סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות המגזרים העסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023				לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
במיליוני ש"ח								
548	171	83	294	509	167	79	263	הכנסות רבית, נטו
150	42	18	90	139	36	17	86	הכנסות שאינן מרבית
698	213	101	384	648	203	96	349	סך הכנסות
49	(18)	(2)	69	(49)	(49)	(5)	5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
263	60	30	173	254	61	31	162	הוצאות תפעוליות ואחרות
250	111	47	92	273	119	43	111	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
59,678	32,656	7,823	19,199	59,752	34,195	7,640	17,917	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
59,448	32,687	7,716	19,045	62,278	36,506	7,509	18,263	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
46,721	14,842	6,407	25,472	52,875	19,662	6,525	26,688	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
47,230	15,593	6,518	25,119	53,051	20,151	6,341	26,559	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023				לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024				
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
במיליוני ש"ח								
1,081	326	165	590	1,016	336	157	523	הכנסות רבית, נטו
314	85	39	190	282	77	35	170	הכנסות שאינן מרבית
1,395	411	204	780	1,298	413	192	693	סך הכנסות
111	(12)	23	100	(60)	(85)	2	23	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
527	115	60	352	511	123	62	326	הוצאות תפעוליות ואחרות
485	199	77	209	541	242	81	218	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
58,635	30,685	7,882	20,068	59,130	33,783	7,480	17,867	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
59,448	32,687	7,716	19,045	62,278	36,506	7,509	18,263	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
47,905	15,430	6,494	25,981	52,383	19,234	6,383	26,766	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
47,230	15,593	6,518	25,119	53,051	20,151	6,341	26,559	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות של המגזרים העסקיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה לתקופה המקבילה

אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-1,016 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,081 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 6.0%, אשר נבע בעיקר מירידה בהיקפי הפעילות במגזר העסקים הקטנים והזעירים.

ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-282 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-314 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 10.2%, אשר נבע מירידה בהכנסות מהפרשי המרה ובהכנסות מעמלות מעסקי מימון.

ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-60 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 111 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ראה הסבר בפרק רווח ורווחיות לעיל).

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-511 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-527 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.0%, אשר נבע בעיקר מקיטון בהוצאות השכר, המוסבר מירידה בהוצאות בגין מענקים, בין היתר, עקב חתימה על הסכמי עבודה לשנים 2023-2026 בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-541 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-485 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הנקי מוסבר בעיקר מקיטון בהפרשה להפסדי אשראי, שקוּוּז בחלקו בירידה בהכנסות רבית נטו.

היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-59,130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-58,635 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.8%.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-62,278 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-59,448 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2023, גידול בשיעור של 4.8%.

היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-52,383 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47,905 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 9.3%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-53,051 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47,230 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2023, גידול בשיעור של 12.3%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023			לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024			
משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
670	34	704	148	27	175	הכנסות רבית, נטו
818	61	879	148	27	175	הכנסות שאינן מרבית
(22)	-	(22)	818	61	879	סך הכנסות
384	25	409	(22)	-	(22)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
266	22	288	384	25	409	הוצאות תפעוליות ואחרות
57,081	95	57,176	266	22	288	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
58,558	120	58,678	57,081	95	57,176	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
73,746	12,253	85,999	58,558	120	58,678	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
74,382	12,670	87,052	73,746	12,253	85,999	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
			74,382	12,670	87,052	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2023			לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2024			
משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	משקי בית	בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
1,336	64	1,400	294	53	347	הכנסות רבית, נטו
1,630	117	1,747	294	53	347	הכנסות שאינן מרבית
(11)	-	(11)	1,630	117	1,747	סך הכנסות
771	49	820	(11)	-	(11)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
527	43	570	771	49	820	הוצאות תפעוליות ואחרות
56,828	92	56,920	527	43	570	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
58,558	120	58,678	56,828	92	56,920	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
73,173	11,943	85,116	58,558	120	58,678	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
74,382	12,670	87,052	73,173	11,943	85,116	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
			74,382	12,670	87,052	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות של מגזר האנשים הפרטיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-1,400 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,427 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.9%. ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-347 מיליון ש"ח, זחה לתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-11 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 58 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ראה הסבר בפרק רווח ורווחיות לעיל).

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-820 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-803 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.1%. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכמו ב-570 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-557 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור הסתכמה ב-56,920 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-57,709 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.4%.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-58,678 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-58,656 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2023. היתרה הממוצעת של פקדונות הציבור הסתכמה ב-85,116 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-78,836 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 8.0%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2024 הסתכמו ב-87,052 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-80,274 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2023, גידול בשיעור של 8.4%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההוצאות המשיכות למגזר זה הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-31 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 56 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי במגזר ניהול הפיננסי הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב-3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות עיקריות

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

השקעת הבנק במסד ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה ב-614 מיליון ש"ח.

סך המאזן של מסד ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-12,225 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-11,804 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, גידול בשיעור של 3.6%.

סך כל ההון של מסד ליום 30 ביוני 2024 הסתכם ב-1,204 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,173 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2023, גידול בשיעור של 2.6%.

הרווח הנקי של מסד הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב-100.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-90.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.4%.

חלק הבנק ברווחי מסד הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב-51.2 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-46.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.3%.

ביום 30 ביוני 2024, חילק מסד דיבידנד בסך של 60 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-31 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי (על בסיס שנתי) עמדה על 16.4%, בהשוואה ל-17.4% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 17.60%, בהשוואה ל-19.16% בסוף שנת 2023. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 16.49%, בהשוואה ל-18.06% בסוף שנת 2023.

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30 בספטמבר 2023 נקבעו על ידי דירקטוריון מסד יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.65%.

נוסח ההתחייבות לשיפוי, שניתן לנושאי המשרה בבנק מסד, הותאם לשינויים שנערכו בנוסח ההתחייבויות לשיפוי שניתנו לנושאי המשרה בבנק, כמפורט בבאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לדוחות הכספיים לשנת 2023.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל.

כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותגים הבינלאומיים "ויזה" ו"מסטרקארד", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי האשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל וכן סולקת כרטיסים ממותג "ישראלכרט".

השקעת הבנק בכאל ליום 30 ביוני 2024 הסתכמה ב-825 מיליון ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 13.3%, בהשוואה ל-14.3% בסוף שנת 2023. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 12.2%, בהשוואה ל-13.3% בסוף שנת 2023.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב-45.6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-94.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 51.7%.

הקיטון ברווח מוסבר בעיקר מהשפעות חד פעמיות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, כלהלן:

א. רישום רווח בסך של כ-231 מיליון ש"ח בגין השלמת עסקת מכירת בית כאל בגבעתיים. חלק הבנק ברווח האמור הינו 58 מיליון ש"ח.

נוכח ההיפרדות הצפויה מבנק דיסקונט, אישר דירקטוריון כאל, בחודש יולי 2023, את מכירת חלקה של כאל ב"קמפוס דיסקונט" לדיסקונט ליסינג. העסקה האמורה טרם הושלמה. עם השלמתה, צופה כאל להכיר ברווח נקי (בניכוי הפחתות הכרוכות במכירה ובהשפעת המס) בסך של כ-20 מיליון ש"ח.

ב. במסגרת הסכם הפצה משותפת עם חברת אל-על, הוקנתה לאל-על, בין היתר, אופציה מסוג "פאנטום" אשר תקנה לה זכות כלכלית בכאל כמפורט בדוח הדירקטוריון, פרק חברות מוחזקות עיקריות בדוחות הכספיים לשנת 2022. רישום האופציה כאמור, הקטין את הרווח הנקי של כאל ברבעון הראשון של שנת 2023 ב-37 מיליון ש"ח.

ביום 30 בינואר 2023, פורסמו תקנות הבנקאות (רישוי) (בנק בעל היקף פעילות רחב), התשפ"ג-2023 (להלן - "התקנות").

בהתאם לדיווחי כאל ובהתאם לחוק הגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ולתקנות, חלה על בנק דיסקונט בע"מ, השולט בכאל, החובה למכור את אמצעי השליטה שהוא מחזיק בכאל, וזאת עד תום שלוש שנים מיום פרסום התקנות או עד תום ארבע שנים בנסיבות מסוימות, ככל שיוחלט על מתווה של הנפקה לציבור. כמו כן, לעניין המכירה יחולו ההוראות שנקבעו בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017. ביום 23 ביולי 2024, פורסם חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון מס' 31), התשפ"ד-2024, במסגרתו בוצעו התאמות מסוימות ונקבע, כי לוחות הזמנים למכירה יוארכו בחמישה עשר חודשים (עד חודש מאי 2027, או אם יופחתו שיעורי אחזקות דיסקונט בכאל ל-40% או פחות - עד חודש מאי 2028). כמו כן, אושרו תיקונים המאפשרים את מכירת כאל לידי גוף מוסדי או גוף ריאלי משמעותי. עוד נקבע, כי במקרה שהבנק יהפוך לבעל שליטה בכאל לאחר מכירתה על ידי דיסקונט, יהיה עליו למכור את אחזקותיו בתוך שנתיים ותשעה חודשים.

ראה באור 9 לתמצית הדוחות הכספיים באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות נגד כאל ולשומות שהוציא מנהל מס ערך מוסף לכאל.

סקירת הסיכונים

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוחות הכספיים לשנת 2023. על כן, יש לקרוא את הפרק יחד עם פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2023. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון חקיקה ורגולציה וסיכון מודל.
כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, וכן תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. ניהול הסיכונים מתבצע ברמת הקבוצה, כאשר תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית, שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל פי העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתים על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו, על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבות לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי והמערך המשפטי, וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערכי הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהלת הסיכונים הראשית הינה חברת הנהלה ונושאת באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:
 - ו. ח"כ ליליה קפלן מכהנת כראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית (CRO), כמנהלת הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהלת ההמשכיות העסקית.
 - סיכוני האשראי מנוהלים, החל מיום 1 ביולי 2024, על ידי גב' ורד גולן, ראש החטיבה העסקית. עד ליום זה, נוהלו סיכוני האשראי על ידי מר בניצי אדירי, אשר פרש מהבנק.
 - הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי גב' אלה גולן, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי.
 - סיכון האסטרטגיה מנוהל על ידי גב' שירלי שהם קליין, ראש המערך לבנקאות מתקדמת.
- סיכוני הציות מנוהלים על ידי גב' זיוה ברק, אשר במסגרת תפקידה כקצינת הציות הראשית, מנהלת את סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, מנהלת את יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וממונה על האכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, היא מכהנת כ-Responsible officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-QI ותחת אחריותה נמצא גם תחום ההגנה על הפרטיות.
- סיכוני ה-ID מנוהלים על ידי מר אופיר קדוש, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. ביום 5 באוגוסט 2024, הודיע מר אופיר קדוש על כוונתו לפרוש. מועד הפרישה יתואם עם הבנק.
- סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי גב' איריס חן, מנהלת הגנת הסייבר ואבטחת מידע.
- הסיכונים המשפטיים מנוהלים על ידי עו"ד חביבה דהן, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי. ביום 28 בינואר 2024, הודיעה עו"ד חביבה דהן על רצונה לפרוש לגמלאות. המועד הסופי יקבע בתאום עם הבנק.
- סיכון המוניטין מנוהל על ידי ח"כ נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי.
- ז. סיכונים נוספים וביניהם, סיכוני הרגולציה והחקיקה, מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, מתבצע בכל חברה בת שלה פעילות עסקית, בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת, המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית, תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בחברה הבת.
- בחברה הבת הבנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי, שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי, עמידה ביעדי העל, מפת הסיכונים וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך הסיכונים מוצגת סקירת מנהלת הסיכונים הראשית על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרים בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי הבנק ברבעון הרלוונטי.

יא. לבנק ולקבוצה מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים, כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים.

הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון, לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק, מתבססים על ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2023, בדגש על השפעות העלייה בסביבת האינפלציה והשינויים במדיניות המוניטרית, אשר השלכותיהם עלולים לבוא לידי ביטוי בצמיחה שלילית ובשיעור אבטלה עולה. בנוסף, עודכן תרחיש המלחמה והותאם למלחמת חרבות ברזל. תרחישי הקיצון, מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. התרחישים ותוצאותיהם מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון, באמצעות נקיטת אמצעים שונים. בנוסף, בהתאם לדרישת בנק ישראל, הבנק מחשב מבחן קיצון על בסיס פרמטרים אחידים למערכת הבנקאית. תרחישי הקיצון האחידים, מהווים עבור בנק ישראל, כלי לקבלת תמונה הוליסטית ועדכנית על המשק הישראלי ועל יכולת המערכת הבנקאית להוסיף ולהעמיד אשראי לציבור תוך שמירה על יציבותה. ביום 9 באפריל 2024, התקבל מכתב מבנק ישראל לביצוע מבחן קיצון המבוסס על תרחיש אחיד לשנת 2023. הבנק הגיש לבנק ישראל את התוצאות ומסמכי המתודולוגיה כנדרש, ביום 11 ביולי 2024. יחסי ההון של הבנק שהתקבלו בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2023.

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל, מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. בהחלטת הרבית שפרסם בחודש ינואר 2024, הפחית בנק ישראל את הרבית ב-0.25% לרמה של 4.5% ומאז הותיר את הרבית ללא שינוי. סביבת הרבית הגבוהה, לצד הציפיות לעליית האינפלציה, משפיעים על הוצאות המימון של משקי הבית והגופים העסקיים, מייקרים את ההוצאות השוטפות ועלולים להכביד על מצבם הפיננסי של לווים, בהם לקוחות הבנק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע המלחמה, נבחנו ההשפעות האפשריות על לקוחות הבנק במגזרי הפעילות השונים, עקב המצב הביטחוני והתנודתיות בשערי המטבעות וניירות הערך. כמו כן, מבוצע מעקב מתמשך אחר לווים שעלולים להיות מושפעים יותר מהמצב ואחר לווים מענפי משק החשופים יותר לפגיעה בטווח המידי, כגון ענפי הנדל"ן, בתי מלון ושירותי הארחה ואוכל. בנוסף, הבנק ממשיך לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו ומאפשר, בין היתר, דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות בתנאים מסוימים. כמו כן, ניתנו הלוואות במסגרת הקרנות השונות המובטחות בחלקן בערבות מדינה. בבנק מתבצע מעקב אחר התפתחות כמות החשבונות וסך החובות להם ניתנה האפשרות לדחיית תשלומים, בהתאם למתווה בנק ישראל, וההתפלגות שלהם על פי מדדים שונים, כחלק ממכלול תיק האשראי, בין היתר, דירוג וסיווג הלווים, כושר ההחזר, היקף החוב, היסטוריית הפרעון של הלווים, פיגור בתשלומים וקריטריונים נוספים להערכת הסיכון וכן מבצע הערכה שוטפת לאיכות האשראי. כמו כן, בתחשיב מודל המאקרו לחישוב ההפרשות, נלקח בחשבון כי יתכן ובסיום תקופת ההקלות שפורסמו על ידי הרגולטור, עלולים לצוץ קשיים תזרימיים אצל לווים מסוימים להם ניתנו אותן הקלות. יש לציין, כי יתרת ההלוואות בגינן תקופת הדחייה טרם הסתיימה, ירדה משמעותית בחודשים האחרונים, והינה בהיקף נמוך ביחס לסך האשראי. נכון ליום 31 ביולי 2024, יתרת ההלוואות בגינן נדחו תשלומים הינה בסך של כ-4,704 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל מסתכמת לסך של 227 מיליון ש"ח.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

30 ביוני 2023				30 ביוני 2024				
סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	סך הכל	פרטי	דיוור	מסחרי	
במיליוני ש"ח								
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾								
117,370	22,286	34,878	60,206	118,959	21,952	35,444	61,563	סיכון אשראי מאדני
43,341	16,370	2,579	24,392	44,807	17,262	3,288	24,257	סיכון אשראי חוץ מאדני ⁽³⁾
160,711	38,656	37,457	84,598	163,766	39,214	38,732	85,820	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי								
2,054	627	232	1,195	1,688	567	213	908	לא בעייתי
961	171	65	725	1,132	166	63	903	בעייתי צובר
564	91	166	307	698	95	180	423	בעייתי לא צובר
3,579	889	463	2,227	3,518	828	456	2,234	סך הכל סיכון אשראי מאדני
641	77	-	564	508	82	-	426	סיכון אשראי חוץ מאדני ⁽³⁾
4,220	966	463	2,791	4,026	910	456	2,660	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
26	14	-	12	20	13	-	7	מזה: חובות צוברים, בפיגור של 90 ימים או יותר
164,931	39,622	37,920	87,389	167,792	40,124	39,188	88,480	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור ⁽²⁾
נכסים שאינם מבצעים								
564	91	166	307	698	95	180	423	חובות לא צוברים

31 בדצמבר 2023			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾			
59,678	34,961	21,289	115,928
23,015	2,430	16,682	42,127
82,693	37,391	37,971	158,055
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,170	216	586	1,972
840	68	174	1,082
394	205	91	690
2,404	489	851	3,744
670	-	95	765
3,074	489	946	4,509
13	-	17	30
85,767	37,880	38,917	162,564
נכסים שאינם מבצעים			
394	205	91	690
חובות לא צוברים			

- (1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (2) סיכון אשראי מאדני וסיכון אשראי חוץ מאדני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאדניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

תנועה בחובות שאינם צוברים

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2023				לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2024			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
399	191	95	685	399	191	95	685
69	24	24	117	69	24	24	117
(2)	(33)	(5)	(40)	(2)	(33)	(5)	(40)
(10)	-	(8)	(18)	(10)	-	(8)	(18)
(33)	(2)	(11)	(46)	(33)	(2)	(11)	(46)
423	180	95	698	423	180	95	698
יתרת חובות שאינם צוברים לתחילת התקופה				יתרת חובות שאינם צוברים לתחילת התקופה			
חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים במהלך התקופה				חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים במהלך התקופה			
חובות שחזרו לצבור הכנסות רבית				חובות שחזרו לצבור הכנסות רבית			
חובות שנמחקו חשבונאית				חובות שנמחקו חשבונאית			
חובות שנפרעו				חובות שנפרעו			
יתרת חובות שאינם צוברים לסוף התקופה				יתרת חובות שאינם צוברים לסוף התקופה			
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים				שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים			
126	11	29	166	126	11	29	166
24	(2)	3	25	24	(2)	3	25
(11)	(1)	(1)	(13)	(11)	(1)	(1)	(13)
139	8	31	178	139	8	31	178
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה				יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה			
לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2023				לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2024			
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
394	205	91	690	394	205	91	690
145	52	47	244	145	52	47	244
(4)	(72)	(10)	(86)	(4)	(72)	(10)	(86)
(20)	-	(14)	(34)	(20)	-	(14)	(34)
(92)	(5)	(19)	(116)	(92)	(5)	(19)	(116)
423	180	95	698	423	180	95	698
יתרת חובות שאינם צוברים לתחילת השנה				יתרת חובות שאינם צוברים לתחילת השנה			
חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים במהלך התקופה				חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים במהלך התקופה			
חובות שחזרו לצבור הכנסות רבית				חובות שחזרו לצבור הכנסות רבית			
חובות שנמחקו חשבונאית				חובות שנמחקו חשבונאית			
חובות שנפרעו				חובות שנפרעו			
יתרת חובות שאינם צוברים לסוף התקופה				יתרת חובות שאינם צוברים לסוף התקופה			
שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים				שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים			
121	12	28	161	121	12	28	161
44	1	15	60	44	1	15	60
(26)	(5)	(12)	(43)	(26)	(5)	(12)	(43)
139	8	31	178	139	8	31	178
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה				יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה			

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023							
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל				
במיליוני ש"ח							
303	145	96	544	יתרת חובות שאינם צוברים לתחילת השנה			
295	172	85	552	חובות שסווגו כחובות שאינם צוברים במהלך התקופה			
(21)	(96)	(20)	(137)	חובות שחזרו לצבור הכנסות רבית			
(24)	-	(28)	(52)	חובות שנמחקו חשבונאית			
(159)	(16)	(42)	(217)	חובות שנפרעו			
394	205	91	690	יתרת חובות שאינם צוברים לסוף השנה			
				שינויים בהפרשות להפסדי אשראי בגין חובות שאינם צוברים			
79	6	28	113	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילה השנה			
92	6	21	119	גידול בהפרשות			
(50)	-	(21)	(71)	גביות ומחיקות			
121	12	28	161	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה			

מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2023				לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2024							
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל				
								ניתוח איכות האשראי לציבור			
0.50%	0.47%	0.39%	0.47%	0.57%	0.42%	0.50%	0.67%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור			
0.52%	0.47%	0.45%	0.49%	0.59%	0.47%	0.50%	0.68%	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
1.67%	0.65%	1.13%	1.27%	1.50%	1.15%	0.68%	2.09%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
3.62%	1.31%	3.84%	2.98%	2.88%	3.64%	1.27%	3.53%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
								ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח			
0.37%	(0.02%)	0.56%	0.29%	(0.12%)	(0.05%)	(0.03%)	(0.21%)	שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור*			
(0.02%)	(0.01%)	0.07%	-	(0.08%)	0.05%	(0.02%)	(0.17%)	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור*			
								ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור			
1.35%	0.40%	1.59%	1.12%	1.32%	1.88%	0.49%	1.58%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור			
270.7%	85.5%	405.5%	237.9%	230.4%	450.5%	97.8%	237.4%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר			
260.5%	85.5%	351.4%	227.5%	224.0%	396.3%	97.8%	233.5%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר			
(69.3)	(71.0)	23.1	671.0	(16.1)	42.8	(22.0)	(9.8)	יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות החשבונאיות נטו*			

* מחושב על בסיס שנתי.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023							
מסחרי	דיור	פרטי	סך הכל				
				ניתוח איכות האשראי לציבור			
0.64%	0.58%	0.41%	0.58%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור			
0.66%	0.58%	0.49%	0.60%	שיעור אשראי שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
2.00%	0.77%	1.20%	1.48%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
3.90%	1.38%	3.84%	3.14%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
				ניתוח ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח			
0.52%	0.11%	0.67%	0.42%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור			
-	0.01%	0.13%	0.03%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור			
				ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור			
1.64%	0.51%	1.94%	1.36%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור			
255.8%	88.3%	471.4%	234.5%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר			
247.7%	88.3%	397.2%	224.7%	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר			
-	90.5	14.8	52.2	יחס ההפרשה להפסדי אשראי למחיקות החשבונאיות נטו			

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2024						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
10,874	10,282	350	159	(65)	(55)	214
17,294	16,783	390	21	9	4	195
7,539	7,242	108	56	18	-	162
9,309	8,718	406	136	(4)	6	279
27,353	27,308	9	4	(11)	-	21
15,450	14,849	244	93	(3)	(6)	244
87,819	85,182	1,507	469	(56)	(51)	1,115
39,188	38,732	243	180	(5)	(4)	188
40,124	39,214	269	97	(6)	5	452
167,131	163,128	2,019	746	(67)	(50)	1,755
21,600	21,600	-	-	(1)	-	-
188,731	184,728	2,019	746	(68)	(50)	1,755
פעילות לווים בחו"ל						
661	638	4	1	(5)	-	7
8,562	8,562	-	-	-	-	-
9,223	9,200	4	1	(5)	-	7
197,954	193,928	2,023	747	(73)	(50)	1,762

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך של 125,474 מיליון ש"ח, 26,124 מיליון ש"ח, 30 מיליון ש"ח, 481 מיליון ש"ח ו-45,845 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2023						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
182	-	8	136	396	10,354	11,053
181	(7)	6	39	274	17,081	17,480
104	(3)	38	40	65	7,457	7,740
226	1	44	85	350	9,285	9,815
23	-	(11)	2	11	24,790	24,887
214	3	26	58	207	15,085	15,839
930	(6)	111	360	1,303	84,052	86,814
148	(1)	(4)	166	231	37,457	37,920
398	8	62	93	272	38,656	39,622
1,476	1	169	619	1,806	160,165	164,356
5	-	3	-	-	14,638	14,638
1,481	1	172	619	1,806	174,803	178,994
פעילות לווים בחו"ל						
3	-	(1)	-	-	546	575
-	-	-	-	-	12,141	12,141
3	-	(1)	-	-	12,687	12,716
1,484	1	171	619	1,806	187,490	191,710

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך של 123,925 מיליון ש"ח, 22,515 מיליון ש"ח, 104 מיליון ש"ח, 794 מיליון ש"ח ו-44,372 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 141 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 6 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדירור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2023						
הפסדי אשראי ⁽²⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
10,507	9,750	454	186	48	1	221
17,189	16,799	302	30	18	(6)	190
7,915	7,598	78	31	78	(4)	144
9,831	9,138	493	137	111	3	291
24,476	24,300	9	8	(6)	(4)	33
15,367	14,689	221	60	58	10	241
85,285	82,274	1,557	452	307	-	1,120
37,880	37,391	273	205	40	2	189
38,917	37,971	275	92	148	29	463
162,082	157,636	2,105	749	495	31	1,772
17,789	17,789	-	-	-	-	2
179,871	175,425	2,105	749	495	31	1,774
פעילות לווים בחו"ל						
482	419	24	-	7	-	11
11,900	11,900	-	-	-	-	-
12,382	12,319	24	-	7	-	11
192,253	187,744	2,129	749	502	31	1,785

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 122,014 מיליון ש"ח, 26,442 מיליון ש"ח, 57 מיליון ש"ח, 417 מיליון ש"ח ו-43,323 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 140 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

מרבית חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2024			דירוג אשראי חיצוני ⁽⁴⁾
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
206	2	204	396	-	396	AAA עד AA-
2,357	35	2,322	2,408	33	2,375	A+ עד A-
44	-	44	5	-	5	BBB+ עד BBB-
2	1	1	1	1	-	BB- עד B-
5	-	5	5	-	5	ללא דירוג
2,614	38	2,576 ⁽⁵⁾	2,815	34	2,781 ⁽⁵⁾	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.
- (5) מזה: סך החשיפה המאזנית לארה"ב כולל פקדונות בסך של 1,298 מיליון ש"ח, אגרות חוב בסך של 164 מיליון ש"ח ושוויו הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך של 2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 1,018 מיליון ש"ח, 211 מיליון ש"ח ו-4 מיליון ש"ח, בהתאמה). מרבית החשיפה הינה למוסדות פיננסיים הגדולים בארה"ב.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי מוצגות לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים וברוקרים/דילרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לתמצית הדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים, כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, הסתכם ליום 30 ביוני 2024 ב-319 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 316 מיליון ש"ח).

מרבית החשיפה של הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים בעלי איתנות פיננסית גבוהה, אשר מרביתם בקבוצת דירוג השקעה A- ומעלה. במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2024, לא חל שינוי מהותי בחשיפות האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ולא בוצעה הורדת דירוג האשראי של מוסדות פיננסיים אלו.

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (100%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 14% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-469 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) מזה כ-100% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-1.74 שנים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.2 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 30 ביוני 2024, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-2,381 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

חשיפות עיקריות למדינות זרות* (1) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2024			
חשיפה			חשיפה			
סך הכל	מאזנית (2)(3)(4)	חוץ מאזנית (3)(2)	סך הכל	מאזנית (2)(3)(4)	חוץ מאזנית (3)(2)	
11,862	41	11,821	9,221	38	9,183	ארצות הברית
2,041	380	1,661	2,001	382	1,619	מדינות אחרות
13,903	421	13,482	11,222	420	10,802	סך כל החשיפות למדינות זרות
32	2	30	41	2	39	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS (פורטוגל, איטליה, יוון וספרד)
213	42	171	196	43	153	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
12	1	11(5)	24	1	23(5)	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות

* כולל מדינות שהחשיפה אליהן עולה על 1% מסך הנכסים של הבנק על בסיס מאוחד או על 20% מההון לפי הנמוך.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
- (3) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (5) מרבית החשיפה מבוססת באופן מלא.

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות ברבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי רבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית. כמו כן, הבנק ממשיך לעקוב אחר ההשפעות האפשריות על תיק המשכנתאות, בשל ההתפתחויות האחרונות בסביבה המאקרו כלכלית.

היקף הלוואות לדיור

לששת החודשים שנסתיימו			
ביום 30 ביוני			
שינוי	2023	2024	
באחוזים		במיליוני ש"ח	
			ביצועי אשראי לדיור
15.3	1,649	1,901	הלוואות מכספי הבנק
(28.6)	7	5	הלוואות מכספי האוצר
-	3	3	מענקים מכספי האוצר
15.1	1,659	1,909	סך הכל הלוואות חדשות
42.1	140	199	הלוואות שמוחזרו מכספי הבנק*
17.2	1,799	2,108	סך כל הביצועים
ליום 30 ביוני			
שינוי	2023	2024	
באחוזים		במיליוני ש"ח	
			יתרת האשראי לדיור, נטו
1.1	35,339	35,722	הלוואות מכספי הבנק
(10.7)	233	208	הלוואות מכספי האוצר**
0.0	77	77	מענקים מכספי האוצר**
1.0	35,649	36,007	סך הכל יתרה

* לא כולל הלוואות בהן נדחו תשלומים מעל שלושה חודשים.
** סכום זה אינו נכלל ביתרות המאזניות.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV, בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2024 כולל כ-68% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בדומה לנתון ליום 30 ביוני 2023. כ-98% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לנתון ליום 30 ביוני 2023.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בששת החודשים הראשונים של שנת 2024 כוללים כ-62% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה לכ-64% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לנתון בתקופה המקבילה אשתקד. בחישוב היחס לא נכללו הלוואות ללא ביטחון נכס.

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור ההחזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה.

ביצועי ההלוואות לדיוור ממקורות הבנק בששת החודשים הראשונים של שנת 2024 כוללים כ-76% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה לכ-82% בתקופה המקבילה אשתקד. כל האשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה לנתון בתקופה המקבילה אשתקד.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2024 כולל שיעור של 59% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 21,274 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בששת החודשים הראשונים של שנת 2024 כוללים סך של 870 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 46% מסך הביצועים וסך של 197 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 10% מסך הביצועים.

25 שנה ומסתכמים לסך של 927 מיליון ש"ח.

[illegible]

שנה 2022	שנה 2023	שנה חודשים 2023	שנה חודשים 2024
7,124	3,456	1,649	1,901
(11.0%)	(51.5%)	(63.6%)	15.3%
0.08%	0.12%	(0.02%)	(0.03%)
0.43%	0.54%	0.43%	0.52%

על רקע המלחמה וכדי לסייע ללקוחות הבנק, גיבש הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים ובהן, דחיית תשלומי משכנתאות. בנוסף לפטור מתשלום, לפרטים ראה השפעת מלחמת "חברות ברזל" לעיל.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור וללא נגזרים)

כללי

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית, בעיקר אוכלוסיות יעד המאופיינות ברמת סיכון נמוכה מהממוצע, חלקן במערכת החינוך ובמערכת הביטחון.

מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדיורג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי, בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים ובמידת הצורך על נתוני מאגר אשראי, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים בקבוצה הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינאומי קול. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

באשראי הצרכני, מתמקד הבנק באשראי המאופיין ברמת פיזור גבוהה וברמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שהחברה הבת מסד עוסקת אף היא בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ליישם מתכונות עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונות מיקוד עסקי לכל סוג אוכלוסיה בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר של האשראי, בין היתר, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש. הלוואות לאוכלוסיית המורים הינן הלוואות המשולמות בעיקר באמצעות ניכוי ישיר מהשכר.

בחודש מאי 2023, זכה הבנק שוב במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון לתקופה של 7 שנים נוספות המתחילה ביום 1 בדצמבר 2023, עם אופציה להארכה ב-3 שנים נוספות. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון והזכויות להפעלת סניפים במחנות צה"ל. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים, מנוכים ישירות מהשכר. הזכייה הנמשכת במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

כ-85% מיתרת סיכון האשראי לאנשים פרטיים הינם בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה בחשבון בסכום העולה על 10 אלפי ש"ח.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לאנשים פרטיים

על רקע המלחמה וכדי לסייע ללקוחות הבנק, גיבש הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים, ובהן דחיית תשלומי הלוואות וכן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא רבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. בנוסף, הוקמו קרנות ייעודיות למתן הלוואות ללא רבית. לפרטים נוספים ראה השפעת מלחמת "חרבות ברזל" לעיל.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

שיוני לעומת		יתרה ליום		
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	
2023	2023	2023	2024	
באחוזים		במיליוני ש"ח		
5.5	(2.5)	5,455	5,898	5,753
2.0	(1.5)	16,684	17,276	17,025
2.9	(1.7)	22,139	23,174	22,778
2.3	5.4	5,073	4,924	5,191
0.9	8.6	8,739	8,124	8,819
12.6	(1.8)	2,947	3,380	3,318
3.4	5.5	16,759	16,428	17,328
3.1	1.3	38,898	39,602	40,106
(2.6)	(4.0)	21,943	22,262	21,380

יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
הלוואות אחרות
סך כל סיכון האשראי המאזני
מסגרות עו"ש לא מנוצלות
מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
סך כל סיכון האשראי הכולל
ממוצע היקף האשראי המאזני, כולל משיכת יתר בעו"ש, יתרות מנוצלות
בכרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

שיוני לעומת		יתרה ליום		
31 בדצמבר	30 ביוני	31 בדצמבר	30 ביוני	
2023	2023	2023	2024	
באחוזים		במיליוני ש"ח		
5.4	4.3	92	93	סיכון אשראי בעייתי לא צובר הכנסות רבית
6.0	(3.9)	183	179	סיכון אשראי בעייתי צובר הכנסות רבית
3.1	1.3	38,623	39,330	סיכון אשראי לא בעייתי
3.1	1.3	38,898	39,602	סך כל סיכון האשראי
(23.5)	(7.1)	17	14	מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר
5.3	4.2	94	95	חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שיוני בתנאים
		0.67%	0.54%	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור*
			(0.05%)	

* על בסיס שנתי.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

30 ביוני 2024				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
במיליוני ש"ח				באלפי ש"ח
238	315	72	243	ללא הכנסה קבועה
2,415	3,070	346	2,724	עד 10
4,026	5,973	1,281	4,692	מ-10 עד 20
10,649	13,420	5,943	7,477	מעל 20
17,328	22,778	7,642	15,136	סך הכל

30 ביוני 2023				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
במיליוני ש"ח				באלפי ש"ח
219	281	39	242	ללא הכנסה קבועה
2,532	3,424	385	3,039	עד 10
3,904	6,204	1,327	4,877	מ-10 עד 20
9,773	13,265	5,553	7,712	מעל 20
16,428	23,174	7,304	15,870	סך הכל

31 בדצמבר 2023				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון*
במיליוני ש"ח				באלפי ש"ח
200	196	25	171	ללא הכנסה קבועה
2,438	3,118	335	2,783	עד 10
3,967	5,898	1,189	4,709	מ-10 עד 20
10,154	12,927	5,402	7,525	מעל 20
16,759	22,139	6,951	15,188	סך הכל

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל בחישוב ממוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2023	30 ביוני 2024	
סיכון אשראי מאזני			
במיליוני ש"ח			תקופה לפירעון
5,950	6,335	6,261	עד שנה
3,084	3,122	3,156	משנה ועד שלוש שנים
4,363	4,674	4,211	משלוש שנים ועד חמש שנים
2,447	2,607	2,496	מחמש שנים ועד שבע שנים
6,295	6,436	6,654	מעל שבע שנים
22,139	23,174	22,778	סך הכל

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2023			30 ביוני 2024			
סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	תחום אשראי ללווה
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			באלפי ש"ח
748	544	204	758	540	218	756	550	206	עד 10
1,473	1,070	403	1,486	1,054	432	1,501	1,078	423	מ- 10 עד 20
3,698	2,576	1,122	3,702	2,529	1,173	3,773	2,617	1,156	מ- 20 עד 40
7,243	4,469	2,774	7,239	4,333	2,906	7,394	4,578	2,816	מ- 40 עד 80
9,533	4,306	5,227	9,727	4,178	5,549	9,639	4,458	5,181	מ- 80 עד 150
9,521	2,713	6,808	9,777	2,710	7,067	9,894	2,865	7,029	מ- 150 עד 300
6,682	1,081	5,601	6,913	1,084	5,829	7,149	1,182	5,967	מעל 300
38,898	16,759	22,139	39,602	16,428	23,174	40,106	17,328	22,778	סך הכל

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות דיור.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2023	30 ביוני 2024	
סיכון אשראי מאזני			
במיליוני ש"ח			סוג האשראי
1,552	1,608	1,502	עו"ש
3,903	4,290	4,251	כרטיסי אשראי
15,898	16,551	16,249	אשראי ברבית משתנה
786	725	776	אשראי ברבית קבועה
22,139	23,174	22,778	סך הכל

בטחונות

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2023			30 ביוני 2024			
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			סך אשראי המגובה בטחונות*
4,518	126	4,392	4,658	113	4,545	4,599	122	4,477	
מזה:									
4,142	96	4,046	4,234	84	4,150	4,215	90	4,125	בטחונות לא נזילים
376	30	346	424	29	395	384	32	352	בטחונות נזילים

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי ללקוחות פרטיים

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם על בסיס הבנת צרכי הלקוח, זיהוי וניטור מאפייני הסיכון שלו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושגת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום האשראי הקמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או בעלי מאפיינים של תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני מבוצעת בחינה תקופתית, על השפעת אירועים מאקרו כלכליים העשויים להשפיע על יחס החזר להכנסה של הלווים. הבחינה מבוצעת על המשכנתאות ועל תיק האשראי שאינו לדיור. בנוסף, מבוצעים ניתוחי רוחב בהתייחס למאפייני סיכון שונים ובחינת השפעת סביבת האינפלציה המשתנה על משתני הסיכון השונים, כגון התפלגות התיק לפי דירוג סיכון הלקוח, שיעורי הכשל, ומדדי סיכון שונים, כגון שיעורי אשראי בעייתי, שיעורי הפרשות ושיעורי מחיקות. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות פעילות קווי ההגנה הראשון והשני, לניטור סיכון זה. כמו כן, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ בתחום הנדל"ן, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים והחלטות/תכניות ממשלה) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות והשכרות מוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בחינת בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בפרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר/תעשייה), סוג העסקה (תמ"א/מחיר למשתכן/מחיר מטרות וכו'). כמו כן, נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלווה ואיתנותו. בהתייחס לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, מקיים הבנק דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ומצמצם חשיפות ככל האפשר. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בוחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית.

בשנה האחרונה, נרשמה ירידה בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע עליית האינפלציה והרביית. בחודשים האחרונים, חלה התאוששות בביקוש לרכישת דירות. עם זאת, עדיין שוררת אי ודאות רבה בענף. הבנק עוקב באופן שוטף אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן. מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית, נכון להיום, על איכות התיק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

ענף הבינוי והנדל"ן ממשיך להיות מושפע באופן ישיר מהמלחמה, בעיקר מצד ההיצע, עקב המשך המחסור המהותי בכוח העבודה באתרי הבנייה, בין אם כתוצאה מאי כניסת פועלים פלסטינים מאזור יהודה ושומרון ומרצועת עזה, ובין אם מקצב גיוסם האיטי של פועלים זרים. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר כלל הפרויקטים הממומנים בבנק, ומקיים קשר שוטף עם כלל היזמים.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר	30 ביוני		
	2023	2024	
			במיליון ש"ח
			סיכון אשראי כולל⁽¹⁾
			נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
			מזה: קרקע גולמית
			נדל"ן בתהליכי בניה
			נדל"ן שבנייתו הושלמה
			אחר ⁽²⁾
			סך הכל
7,271	7,554	7,265	
5,508	5,779	5,336	
6,008	6,197	6,152	
6,317	5,690	6,080	
25,104	25,220	24,833	

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 10,678 מיליון ש"ח (7,686 מיליון ש"ח מאזני ו-2,992 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 1,533 מיליון ש"ח (1,201 מיליון ש"ח מאזני ו-332 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 6,516 מיליון ש"ח (5,955 מיליון ש"ח מאזני ו-561 מיליון ש"ח חוץ מאזני), (31.12.23 - 11,063 מיליון ש"ח, 1,212 מיליון ש"ח ו-6,486 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, בעיקר פרויקטי תשתיות ואשראי לחברות נדל"ן מניב.

שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסך סיכון האשראי בענף הבינוי והנדל"ן ליום 30 ביוני 2024, עמד על 3.2%, בהשוואה ל-2.8% ליום 31 בדצמבר 2023.

שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל בענף הבינוי והנדל"ן ליום 30 ביוני 2024, עמד על 2.0%, בהשוואה ל-1.0% ליום 31 בדצמבר 2023.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323), אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות.

התבחינים שעל פיהם הבנק מגדיר אשראי כמימון ממונף נקבעו באופן שמרני.

מידע נוסף ניתן למצוא בדוחות הכספיים לשנת 2023.

ליום 30 ביוני 2024, סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוזי מאזני, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-751 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-446 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2023 ו-729 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווי

ליום 30 ביוני 2024, אין קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות הון.

סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון רבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

בתחילת שנת 2024, על רקע המלחמה, הוריד בנק ישראל את הרבית ב-0.25% לרמה של 4.5%, מתוך מטרה לייצב השווקים והפחתת רמת אי הוודאות, לצד יציבות מחירים ותמיכה בפעילות הכלכלית. הצפי לשנת 2024 הוא שבנקים מרכזיים בעולם ובפרט בארה"ב, יחלו גם הם בהפחתת רבית. הבנק נוקט במגוון פעולות, על מנת להתמודד עם השפעות השינויים ברבית ובאינפלציה, לרבות עדכוני הנחות למודלים שונים בתחומי האשראי וסיכוי שוק, ביצוע עסקאות לניהול החשיפה במגזר צמוד המדד והתאמת שיעורי הבטחונות הנדרשים לפעילות בשוק ההון. הבנק פועל באופן שוטף, להתאים את החשיפות לרבית, למדד ולמט"ח, בהתאם להתפתחויות הכלכליות והגיאופוליטיות המשתנות. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות השונות במצב המאקרו כלכלי.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק, באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

על רקע המלחמה, גבר חוסר הוודאות באשר לתחזיות המאקרו בישראל, ובפרט באשר לקצב האינפלציה הצפוי ושיעור הרבית המוניטרית. מתחילת שנת 2024 ולאור התמשכות המלחמה, שוק המניות המקומי מפגין תשואת חסר בהשוואה לשווקים אחרים בעולם ותשואת האג"ח הממשלתיות עלתה. כמו כן, ישנה תנודתיות רבה בשוק המט"ח אל מול השקל. לתנודתיות בשווקים, לא היתה השפעה מהותית על הבנק.

סיכון רבית

סיכון הרבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הרבית, המשפיעות על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה, כאשר חל שינוי בשיעורי הרבית. צורותיו העיקריות של סיכון הרבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציונליות.

סיכון הרבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכויי הרבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הרבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הרבית בתיק הבנקאי. בהתאם להוראות, נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הרבית.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2023			30 ביוני 2024			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
9,543	48	9,495	9,217	26	9,191	9,375	(259)	9,634	יתרה מאזנית נטו ⁽¹⁾
11,527	237	11,290	11,323	302	11,021	11,497	(25)	11,522	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
10,244	189	10,055	10,750	215	10,535	10,641	(93)	10,734	מזה: תיק בנקאי
3,835	330	3,505	2,935	415	2,520	4,253	344	3,909	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14' לתמצית הדוחות הכספיים, למעט ייחוס לתקופות לפרעון של פקדונות לפי דרישה (עו"ש) בעוד שבבאור היתרה במאזן מהווה את האומדן של השווי ההוגן.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו המותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2023			30 ביוני 2024			
שקל	מט"ח	סך הכל	שקל	מט"ח	סך הכל ⁽⁵⁾	שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
שינויים מקבילים									
(10)	(27)	17	(115)	11	(126)	(442)	(62)	(380)	עלייה במקביל של 1%
(7)	(26)	19	(116)	12	(128)	(422)	(59)	(363)	מזה: תיק בנקאי
810	54	756	653	65	588	794	56	738	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
35	22	13	147	(8)	155	496	67	429	ירידה במקביל של 1%
34	24	10	150	(7)	157	472	65	407	מזה: תיק בנקאי
(870)	(61)	(809)	(712)	(66)	(646)	(854)	(55)	(799)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
שינויים לא מקבילים									
(234)	20	(254)	(235)	17	(252)	(359)	(10)	(349)	התללה ⁽³⁾
245	(32)	277	245	(12)	257	273	3	270	השטחה ⁽⁴⁾
214	(39)	253	183	(7)	190	55	(22)	77	עליית רבית בטווח הקצר
(213)	33	(246)	(164)	12	(176)	(53)	29	(82)	ירידת רבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.

(1) יתרה מאזנית נטו ושווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות לפרעון של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, למעט פקדונות לפי דרישה (עו"ש), ראה באור 14א' לדוחות הכספיים.

(2) השפעת ייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש), פירעונות מוקדמים בהלוואות לדירור והנחות התנהגותיות אחרות.

(3) התללה - ירידה ברבית בטווח הקצר ועלייה ברבית בטווח הארוך.

(4) השטחה - עלייה ברבית בטווח הקצר וירידה ברבית בטווח הארוך.

(5) במהלך שנת 2023, בוצע עדכון למודל הפקדונות לפי דרישה (עו"ש). מספרי ההשוואה ל-30.6.23 לא הוצגו מחדש.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על הכנסות רבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מרבית

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2023			30 ביוני 2024			
הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו	סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו	סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מרבית	הכנסות רבית, נטו	סך הכל*	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
שינויים מקבילים									
149	(3)	152	141	1	140	10	(15)	25	עלייה במקביל של 1%
141	-	141	139	-	139	25	-	25	מזה: תיק בנקאי
(480)	3	(483)	(428)	(1)	(427)	(405)	16	(421)	ירידה במקביל של 1%
(472)	-	(472)	(426)	-	(426)	(421)	-	(421)	מזה: תיק בנקאי

* לאחר השפעות מקדזות.

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל, חושבה בהתבסס על מספר פרמטרים והנחות שונות ובין היתר, שימוש בהנחות לגבי שינוי במרווחי הפקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפקדונות במקרה של עליית רבית, לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת רבית. במהלך שנת 2023, על רקע השינויים בסביבת הרבית, בוצעו התאמות להנחות שבבסיס החישוב. מספרי ההשוואה ל-30.6.23 לא הוצגו מחדש.

4. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הרבית על ההון העצמי

31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2023	30 ביוני 2024	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
(108)	(54)	(361)	עלייה במקביל של 1%
105	46	377	ירידה במקביל של 1%

החשיפה בבסיס

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור החשיפה בבסיס בפועל לפי מגזרי הצמדה (במיליוני ש"ח):

% מההון		החשיפה בבסיס בפועל		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2023	2024	2023	2024	
20	11	2,540	1,396	מט"י לא צמוד
57	65	7,206	8,627	מט"י צמוד מדד
-	(2)	48	(259)	מט"ח וצמוד מט"ח

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה. עיקר הפעילות בנגזרים הינו בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 30 ביוני 2024 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוף מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין		דולר	אירו
ירידה של 5%		2	(2)
ירידה של 10%		7	(6)
עלייה של 5%		9	4
עלייה של 10%		26	12

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות חוזי רבית שקל מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק אינו חשוף בפעילות חוזי המדד שלו לסיכונים מדד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 30 ביוני 2024 (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוף מאזניים.

אחוז שינוי במדד	
ירידה של 3%	(263)
עלייה של 3%	269

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2023			30 ביוני 2024			
סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	
2,667	-	2,667	1,633	-	1,633	עסקאות גידור: חוזי רבית
14,976	14,718	258	18,118	17,253	865	עסקאות אחרות: חוזי רבית
84,419	61,854	22,565	91,283	68,564	22,719	חוזי מטבע חוץ
62,325	62,324	1	58,732	58,731	1	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
164,387	138,896	25,491	169,766	144,548	25,218	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ניצול מוגבר של קווי אשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע המלחמה והתמשכותה, גבר חוסר הוודאות הגיאופוליטי ופרמיית הסיכון של המשק עלתה. למלחמה השלכות כלכליות משמעותיות, המשפיעות על המשק הישראלי. על אף השיפור שנצפה בהתאוששות המשק, שמוסיף לגלות עמידות בהתמודדות עם אתגרי התקופה, עדיין קיים חוסר וודאות משמעותי ועלייה ברמת הסיכון.

השינויים בשער החליפין, בשוקי המניות ובתשואות האג"ח הממשלתיות, משפיעים באופן ישיר על סיכון הנזילות. עם פרוץ המלחמה, מעורבותו של בנק ישראל לייצוב השוק המקומי נשאה פרי, כאשר הודיע על תכנית למכירת דולרים וכן, אספקת נזילות בשוק ה-SWAP, על מנת למתן את התנודות בשער החליפין. בנוסף, איפשר בנק ישראל גם לגופים מוסדיים לבצע מולו עסקאות ריפו בשקלים, על מנת להפחית מכירות בזק בשוק האג"ח.

ברבעון הראשון של שנת 2024, הפחית בנק ישראל את שיעור הרבית במשק ב-0.25%, לרמה של 4.5%, על מנת להקל על המגזר העסקי והפרטי. משך והיקף הלחיצה, לרבות התרחבות הלחיצה לזירות נוספות, אם תהא, צפויים להשפיע באופן שלילי על ההתפתחויות הכלכליות ועל כן, הבנק שומר על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל, מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות. הבנק ממשיך לבצע מעקב הדוק ופעולות בקרה וניטור אחר יחסי הנזילות.

יחס כיסוי הנזילות

לשלושת החודשים שנתיים ביום		
30 ביוני 2024	31 בדצמבר 2023	
באחוזים		
172%	156%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני המאוחד
172%	156%	יחס כיסוי הנזילות בנתוני הבנק
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס מימון יציב נטו - NSFR

ביום 21 ביוני 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר קובעת את אופן חישוב היחס, כפי שנקבע ברפורמת באזל 3 של ועדת באזל (BCBS). מטרת היחס הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך, באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב, בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח.

יחס מימון יציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש.

מימון יציב זמין, מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו, על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס מימון יציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש, הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפרעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ מאזניות.

להלן יחס מימון יציב נטו:

30 ביוני 2024		31 בדצמבר 2023
באחוזים		
149%	146%	יחס מימון יציב נטו בנתוני המאוחד
100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך סחירים, הסתכמו ליום 30 ביוני 2024 ב-103.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-95.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-77.7 מיליארד ש"ח, וכ-25.5 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2024, עומד על 169.4%, בהשוואה ל-162.5% ב-31 בדצמבר 2023. ביום 30 ביוני 2024 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-208.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-195.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה, זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, ובכללם מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמגזרי הצמדה שונים.

לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה, כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני וארוך.

יתרת סך הפקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

2023 בדצמבר 31	2024 ביוני 30	
	במיליוני ש"ח	
4,860	5,704	1
3,908	3,712	2
3,239	3,280	3

סיכונים אחרים

למידע אודות סיכונים אחרים ואופן ניהולם, בין היתר, הסיכונים התפעוליים (ובכלל זה סייבר, אבטחת מידע והמשכיות עסקית), סיכון אסטרטגיה, סיכון ציות (ובכלל זה סיכון בנקאות הוגנת - Conduct Risk), סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות - Cross Border), סיכון מימון, סיכונים סביבה ואקלים, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולטורי וסיכון מודל - ראה פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2023 ודוח על הסיכונים לשנת 2023 באתר האינטרנט של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2023.

לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה לטבלה שפורסמה בדוחות הכספיים לשנת 2023.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק בהם קיימת מדיניות חשבונאית קריטית, מפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2023 ולא חל בה שינוי, למעט האמור להלן.

הפרשה להפסדי אשראי

במסגרת תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי מתייחס הבנק למכלול רחב של נתונים, שחלקם פנימיים לבנק, וחלקם כולל, בין היתר, אינדיקטורים מאקרו כלכליים. לעניין האינדיקטורים המאקרו כלכליים, התבסס הבנק, בהנחותיו ליום 30 ביוני 2024, על תחזיות כלכליות. יש לציין כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסט רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות המשמשים בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ושינויים באומדנים וההערכות הסובייקטיביות עלולים להטות את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, במידה רבה.

בעקבות פרוץ המלחמה, בוצע בשיתוף עם הגורמים העסקיים וחטיבת ניהול סיכונים, תהליך מיפוי של ענפי הפעילות השונים, העלולים להיות מושפעים מהמציאות הביטחונית, במטרה לאתר לקוחות אשר עלולים להיפגע מהמצב באופן שיספיע על חוסנם הפיננסי ויכולת ההחזר שלהם. בשלב הראשוני נבדקו חשבונות בענפי הנדל"ן, תיירות, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל ותחומי התעופה, טקסטיל וקמעונאות כגון, ביגוד, חשמל, מוצרים לבית וייצור רהיטים. כמו כן, נבדקו חשבונות של חברות העוסקות בתחום האשראי החוץ בנקאי. בנוסף, עקב התנודתיות בשערי המט"ח, נבדקו לקוחות עם אינדיקציה לחשיפה לשערי חליפין (בדגש על יבואנים). התגבשה רשימת מעקב דינמית, הנדונה מעת לעת ואשר כוללת חובות כאמור, עליה הושטה הפרשה איכותית נוספת להפסדי אשראי צפויים.

בנוסף, לצורך בחינת רגישות ההפרשה להפסדי אשראי להנחות ולהערכות שונות מאלה שצוינו בתחזית הכלכלית כאמור, וששימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2024, בחר הבנק תרחישים נוספים, תרחיש פסימי ותרחיש אופטימי. הנחות העבודה של הבנק במסגרת התרחיש הפסימי הינן של התמשכות מצב הלחימה, שיעורי צמיחה נמוכים בתוצר ובצריכה הפרטית. בנוסף, החרף הבנק את תחזית מגמת העלייה בשיעור האבטלה בארבעת הרבעונים העוקבים. במסגרת התרחיש האופטימי בוצעו הקלות שונות בהנחות העבודה ביחס לפרמטרים האמורים. במסגרת ניתוחי הרגישות כאמור, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות סובייקטיביות, עלה כי חישוב ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2024 על בסיס התחזית הפסימית היה מביא לגידול של עד כ-60 מיליון ש"ח ואילו חישוב ההפרשה הקבוצתית על בסיס תחזית אופטימית היה מביא לקיטון של כ-60 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. יודגש, כי התרחיש הפסימי אינו מהווה תרחיש קיצון.

ההוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות, כאשר מחד, קצב התאוששות איטי יותר של המשק עלול להביא להפרשה גבוהה יותר, ומנגד, קיומם של גורמים ממתנים, כגון קצב התאוששות מהיר יותר של המשק וגורמים פנימיים בבנק, כדוגמת איכות תהליך חיתום האשראי, איכות הביטחונות ומנגנוני הבקרה, עשויים להביא לקיטון ברמת ההוצאה.

אמידת ההפרשה להפסדי אשראי דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי ההתפתחויות בשווקים ואמידת השפעותיהן על סיכון האשראי ועל התמשכות הפסדי אשראי בעתיד. הערכות הבנק בנושא ההפרשות להפסדי אשראי הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים. השימוש באומדנים ובהערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הינם סבירים בעת פרסום הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, הפסדי האשראי בפועל, כפי שיתוהו בעתיד מתיק האשראי הקיים, עשויים להיות שונים מהותית מההערכות שגנקטו.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על הדיווח הכספי.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2024 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2024 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

אלי כהן
מנהל כללי

רון לבקעניץ
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 15 באוגוסט 2024
י"א באב, תשפ"ד

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלי כהן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2024 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בבקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלי כהן
מנהל כללי

15 באוגוסט 2024

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2024 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות (לרבות הרווח הכולל), השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

15 באוגוסט 2024